

Inwonersonderzoek waterbewustzijn en waterweerbaarheid Limburg (2025)

Rapport Ipsos I&O

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2025/122

Datum

juli 2025

Opdrachtgever

Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg

Auteurs

Laurens Klein Kranenburg
Jente Wolberink
Bo Verstegen

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
2 Inleiding	10
2.1 Aanleiding	10
2.2 Onderzoeksvragen	10
2.3 Onderzoeksmethode	10
2.4 Leeswijzer	14
3 Urgentiebesef	15
3.1 Ervaring met wateroverlast	15
3.2 Risicoperceptie	19
4 Waterweerbaarheid	29
4.1 Individueel	29
4.2 Buurt	40
4.3 Beleid	43
5 Communicatie	50
5.1 Naamsbekendheid	50
5.2 Informatie over voorbereiden op wateroverlast	55
5.3 Informatie over dreigende wateroverlast	59
A Bijlagen	66
A.1 Overzicht respons	66
A.2 Uitkomsten open link	67

Samenvatting

1.1 Aanleiding, vraagstelling en methode

In de zomer van 2021 werd Limburg getroffen door extreme neerslag en overstromingen. Door klimaatverandering neemt dit soort buien in frequentie en intensiteit toe. Na de overstromingen is het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) gestart. In WRL werken de Limburgse gemeenten, Waterschap Limburg, Provincie Limburg en het Rijk samen om Limburg beter voor te bereiden en te beschermen tegen (extreme) wateroverlast. Hoewel de overheden werken aan oplossingen, kan wateroverlast nooit helemaal worden voorkomen. Daarom wil WRL graag het waterbewustzijn en de waterweerbaarheid van de inwoners van Limburg vergroten. Hier hoort het in kaart brengen en weten hoe inwoners aankijken tegen communicatie rondom het thema wateroverlast bij.

In opdracht van WRL voerde Ipsos I&O een onderzoek uit over dit onderwerp met als centrale vraag: *'Hoe voorbereid zijn de inwoners van Limburg op wateroverlast?'.* Deze hoofdvraag is uitgewerkt in drie deelvragen:

- 1 Wat is het urgentiebesef van Limburgers als het gaat om het risico op wateroverlast in de provincie?
- 2 In welke mate zijn de inwoners van Limburg weerbaar tegen wateroverlast in de provincie?
- 3 Welke verwachtingen en behoeften hebben Limburgers met betrekking tot de communicatie over wateroverlast in de provincie?

Dit onderzoek is de eerste meting van een monitor die jaarlijks wordt herhaald. Op deze manier is het mogelijk om trends in het waterbewustzijn van Limburgers en de weerbaarheid tegen wateroverlast in de tijd te volgen en waar mogelijk te vergroten.

De resultaten van dit onderzoek worden op hoofdlijnen besproken aan de hand van drie thema's: (1) urgentiebesef, (2) waterweerbaarheid en (3) communicatie. Waar relevant splitsen we de uitkomsten uit naar de vier werkgebieden van WRL (Maastricht-Heuvelland, Parkstad en Westelijke Mijnstreek, Midden-Limburg en Noord-Limburg).

Methode van het onderzoek

Voor het onderzoek is een vragenlijst uitgezet in het I&O Research Panel onder inwoners uit de provincie Limburg van 18 jaar en ouder. In totaal zijn 2.080 panelleden benaderd om deel te nemen. Hiervan hebben 1.057 inwoners de vragenlijst ingevuld. Dit levert een responspercentage op van 51 procent. De dataverzameling vond plaats van woensdag 30 april 2025 tot maandag 19 mei 2025. Op de data is een weging toegepast naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en werkgebied op basis van de Gouden Standaard van het CBS.

Daarnaast is een open link naar de vragenlijst gedeeld via openbare kanalen zoals sociale media en de websites van gemeenten, de provincie en waterschappen. Via deze weg hebben 543 inwoners de vragenlijst ingevuld.

In het rapport staan de uitkomsten van de paneldata centraal. Opvallende resultaten van de open link bespreken we op bepaalde plekken in groene kaders.

1.2 Hoofdvraag: Hoe voorbereid zijn de inwoners van Limburg op wateroverlast?

Terwijl de inwoners van Limburg de wateroverlast in de provincie een urgent risico lijken te vinden, ligt hun persoonlijke risicoperceptie lager. De persoonlijke risicoperceptie verschilt niet tussen de werkgebieden van WRL. Inwoners laten hun inschatting van het risico op wateroverlast meewegen in of ze zich zorgen maken over wateroverlast in hun omgeving of niet. Limburgers nemen zelf maatregelen om zich weerbaarder te maken tegen wateroverlast, maar de weerbaarheid op buurtniveau is laag. Vanuit de overheid willen inwoners vooral informatie ontvangen over hoe ze zich weerbaarder kunnen maken. Bijna een kwart van de Limburgers is bekend met het programma WRL. De bekendheid van inwoners met de website Wachtnietopwater.nl is kleiner. Voor informatie over voorbereiden op wateroverlast kiest men vooral voor de websites van hun gemeente en het waterschap en voor online zoekmachines, bij informatie over dreigende wateroverlast is er een voorkeur voor informatie via regionale televisie en radio en directe berichten op de telefoon.

1.3 Deelvraag 1: Wat is het urgentiebesef van Limburgers als het gaat om het risico op wateroverlast in de provincie?

Groot verschil tussen persoonlijke risicoperceptie en de risicoperceptie voor Limburg

De inwoners van Limburg schatten het risico dat zij persoonlijk te maken krijgen met wateroverlast duidelijk lager in dan het risico voor de provincie als geheel. Zeven op de tien inwoners (71%) achten de kans heel groot dat Limburg de komende vijf jaar te maken krijgt met wateroverlast. Daar staat tegenover dat slechts een zesde (16%) denkt dat de kans (heel) groot is dat ze in deze periode *zelf* wateroverlast zullen ervaren. Ruim een kwart van de Limburgers geeft aan dat ze daadwerkelijk wel eens wateroverlast hebben meegemaakt. De risicoperceptie voor Limburg is het hoogst onder de inwoners van het werkgebied Maastricht-Heuvelland (81%). Zij schatten de kans op wateroverlast in Limburg hoger in dan in Midden-Limburg en Noord-Limburg. De persoonlijke risicoperceptie verschilt echter niet per werkgebied.

Bij inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link, is het verschil tussen de risicoperceptie voor Limburg (78%) en de persoonlijke risicoperceptie (51%) kleiner. Via de open link hebben verhoudingsgewijs meer inwoners meegedaan die zelf wateroverlast hebben ervaren.

Ligging woning en eerdere ervaring van belang voor risicoperceptie

Voor inwoners die denken dat de kans (heel) klein is dat zij zelf wateroverlast meemaken, is de ligging van hun woning veruit de meest genoemde reden hiervoor (91%). Inwoners die aangeven dat de kans op wateroverlast voor hen (heel) groot is, noemen naast de ligging van de woning (62%) ook het feit dat ze al eerder wateroverlast hebben ervaren (52%).

Ruim een derde maakt zich zorgen over wateroverlast in de omgeving, vooral over schade

Ruim een derde van de inwoners van Limburg (37%) maakt zich enige tot veel zorgen over wateroverlast in de omgeving. Ruim vier op de tien inwoners (44%) maken zich niet zoveel zorgen over wateroverlast in hun omgeving en 18 procent maakt zich helemaal geen zorgen. Hierin zijn geen verschillen tussen de werkgebieden te zien.

Inwoners maken zich de meeste zorgen over mogelijke schade, zoals schade aan hun woning en tuin (45%) en aan spullen in hun huis, garage of schuur (40%). De meest genoemde reden dat inwoners zich zorgen maken over wateroverlast is dat ze de gevolgen niet goed kunnen overzien (31%). Een vijfde maakt zich zorgen, omdat ze vinden dat de overheid nog onvoldoende maatregelen heeft genomen.

De zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving zijn het grootst onder inwoners van 35 t/m 44 jaar (50%). Jongere inwoners (18 t/m 34 jaar) maken zich meer dan oudere inwoners zorgen over de gevaren voor zichzelf en hun gezin en de kans op evacuatie, waardoor ze hun huis uit moeten.

Van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link, maken vier op de tien inwoners maken zich enige zorgen (40%) en 34 procent maakt zich veel zorgen.

1.4 Deelvraag 2: In welke mate zijn de inwoners van Limburg weerbaar tegen wateroverlast in de provincie?

De weerbaarheid van de inwoners van Limburg tegen wateroverlast kan op drie niveaus plaatsvinden: op individueel niveau, op buurtniveau of op het niveau van beleid. Ruim zes op de tien Limburgers hebben zich op een of andere manier op individueel niveau voorbereid op wateroverlast. Het voorkomen van schade is dan de belangrijkste motivatie. Op buurtniveau is de weerbaarheid van Limburgers tegen wateroverlast relatief laag. Er lijkt daarnaast geen sterke sociale norm te heersen tussen buurtbewoners om zich voor te bereiden en het gesprek te voeren over wat je gezamenlijk kunt doen tegen wateroverlast. Bijna de helft van de inwoners heeft behoefte aan hulp vanuit de overheid over hoe ze zich moeten voorbereiden. Inwoners willen vooral dat de overheid hen voorziet van informatie en op de hoogte houdt. Als inwoners willen participeren, willen zij vooral op de hoogte gehouden worden door de overheid. Voor actievere vormen van participatie, zoals het meedenken en meepraten over de aanpak van wateroverlast, bestaat minder animo.

1.4.1 Individueel

Meeste maatregelen worden door minimaal helft van de Limburgers niet getroffen

In totaal neemt 63 procent van de Limburgers één of meerdere typen maatregelen om zich voor te bereiden op wateroverlast. Voor bijna alle categorieën van maatregelen geldt echter dat minimaal de helft van de inwoners deze *niet* neemt. Spullen makkelijk in veiligheid kunnen brengen is de meest genomen maatregel (43%). Van de inwoners die zich nu (nog) niet hebben voorbereid, zijn ruim vier van de tien (42%) van plan om dit op termijn te gaan doen, van wie de helft binnen twaalf maanden. Zij denken dan vooral aan het in huis halen van spullen om zich te kunnen redden tijdens extreme wateroverlast of een overstroming (27%).

Voorkomen van schade belangrijkste motivatie

De belangrijkste reden voor inwoners om zich voor te bereiden op wateroverlast is het voorkomen van schade (74%). Ongeveer de helft (48%) zegt dat ze zich voorbereiden voor hun eigen veiligheid en die van huisgenoten of huisdieren. De belangrijkste redenen waarom inwoners zich *niet* voorbereiden, hebben te maken met de verwachting dat ze een klein risico lopen: hun huis ligt hoger dan waar het water kan komen (56%) of ze wonen niet in de buurt van water (39%).

1.4.2 Buurt

Relatief klein deel van de inwoners bereidt zich met de buurt voor op wateroverlast

Een klein deel van de Limburgers, namelijk 4 procent, heeft zich samen met de straat of buurt voorbereid op wateroverlast. De intentie om dit in de toekomst alsnog te doen ligt laag (89% is dit niet van plan). Van de inwoners die *wel* van plan zijn om zich met de buurt voor te bereiden, wil het grootste deel afspraken maken over hoe ze elkaar kunnen informeren en helpen bij wateroverlast (46%) en over hoe ze elkaars huis beschermen wanneer één van hen niet thuis is (43%).

Geen sterke sociale norm in Limburg om je voor te bereiden op wateroverlast

Een klein deel van de inwoners denkt dat hun burens het (heel) belangrijk vinden dat zij zichzelf hebben voorbereid op wateroverlast (7%). Voorbereiden op wateroverlast is geen veelvoorkomend gespreksonderwerp tussen buurtbewoners: bijna zes op tien inwoners (58%) weten niet of hun burens zich hebben voorbereid.

1.4.3 Beleid

Bijna de helft heeft behoefte aan hulp van de overheid om zich voor te bereiden, er is vooral behoefte aan informatie over de mogelijkheden

Bijna de helft van de inwoners van Limburg (46%) heeft behoefte aan hulp vanuit de overheid bij voorbereiding op wateroverlast. De meeste behoefte hebben inwoners aan informatie over wat er allemaal mogelijk is om zichzelf goed voor te bereiden (31% van alle inwoners). Verder heeft 22 procent behoefte aan een vergoeding van (een gedeelte) van de kosten. De behoefte onder inwoners aan hulp van de overheid wordt kleiner naarmate leeftijd toeneemt. De jongere leeftijdsgroepen (18-44 jaar) hebben meer behoefte aan hulp vanuit de overheid dan inwoners van 55 jaar en ouder. Daarnaast hebben inwoners met een hoge risicoperceptie meer behoefte aan hulp dan inwoners met een lage risicoperceptie (77% t.o.v. 31%).

Van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link, wil driekwart (76%) hulp ontvangen vanuit de overheid om zich voor te bereiden op wateroverlast.

Voorkeur voor informerende aanpak

Hoe kan de overheid inwoners het beste betrekken bij de aanpak van wateroverlast? Limburgers hebben een duidelijke voorkeur voor een informerende aanpak. De helft (51%) wil door de overheid op de hoogte worden gehouden over de aanpak van wateroverlast. Een klein deel geeft de voorkeur aan actievere vormen van participatie, zoals meedoen aan een digitale vragenlijst of

bijeenkomst om hun mening te geven over plannen van de overheid (6%) of samen met de overheid plannen bedenken en meewerken aan de uitvoering (2%).

Overheid vooral verantwoordelijk voor goede informatie, inwoners voor het zichzelf kunnen redden bij wateroverlast

De inwoners hebben een bepaalde verdeling in verantwoordelijkheden tussen inwoners en de overheid voor ogen. De verantwoordelijkheid van de overheid ligt volgens hen het sterkst bij het geven van goede informatie over mogelijke risico's op wateroverlast in de omgeving. Inwoners vinden zichzelf het meest verantwoordelijk om zich ten minste drie dagen te kunnen redden bij wateroverlast.

1.5 Deelvraag 3: Welke verwachtingen en behoeften hebben Limburgers met betrekking tot de communicatie over wateroverlast in de provincie?

Bijna een kwart van de Limburgers kent het programma WRL van naam. De bekendheid van de website Wachtnietopwater.nl, met informatie voor inwoners over hoe ze zich kunnen voorbereiden op wateroverlast en schade kunnen verminderen, is kleiner. Inwoners die meer willen weten over hoe ze zich kunnen voorbereiden op wateroverlast, kiezen echter niet vaak voor deze website. Bij een acute dreiging van wateroverlast geeft men de voorkeur aan informatie via regionale televisie of radio of via een pushbericht op hun telefoon.

Kwart van de Limburgers kent het programma WRL van naam

Bijna een kwart van de inwoners (23%) kent het programma WRL van naam. Een klein deel, namelijk 6 procent, weet ook wat het inhoudt. Zeven op de tien inwoners kennen het programma niet: 40 procent wil er wel graag meer over weten, 31 procent heeft die behoefte niet. In de werkgebieden Maastricht-Heuvelland (27%) en Noord-Limburg (26%) is men meer bekend met het programma dan in Parkstad en Westelijke Mijnstreek (18%). Van de inwoners die weten wat WRL inhoudt, is een ruime meerderheid (zeer) positief over het programma (73%). Een klein deel van de Limburgers is bekend met de website Wachtnietopwater.nl (8%). Het aandeel dat de website heeft bezocht, is iets kleiner (4%).

Van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link, kent een kwart (26%) het programma WRL van naam. Een vergelijkbaar aandeel weet ook wat het inhoudt (23%).

Meer dan de helft zoekt informatie op over hoe ze zich kunnen voorbereiden op wateroverlast

Iets meer dan de helft van de inwoners (55%) zoekt informatie op over hoe ze zich kunnen voorbereiden op wateroverlast. Dit doen zij het meest via de website van de gemeente (20%), via zoekmachines zoals Google en Bing (20%) en via de website van Waterschap Limburg (17%). Een klein deel van de inwoners gebruikt Wachtnietopwater.nl (3%) om informatie te zoeken over dit onderwerp.

Van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link, geeft 80 procent aan dat zij informatie opzoeken over hoe ze zichzelf kunnen voorbereiden op wateroverlast.

Communicatie over dreigende wateroverlast bij voorkeur via regionale televisie of radio of pushbericht

Als wateroverlast dreigt, ontvangen Limburgers bij voorkeur informatie en waarschuwingen via de regionale televisie of radio (60%) of via een direct bericht op hun telefoon (59%). Zij willen dan vooral weten hoe ze zichzelf (en anderen) in veiligheid moeten brengen. Twee op de drie inwoners willen weten wanneer het water te hoog komt te staan (66%). Vijfenzestigplussers hebben minder dan jongere inwoners een voorkeur voor een direct bericht op hun telefoon. De voorkeur voor informatie en waarschuwingen via sirenes of via een brief is het grootst bij jongere inwoners (25-34 jaar).

Het kan voorkomen dat inwoners een waarschuwing ontvangen op dreigende wateroverlast, maar er vervolgens toch geen wateroverlast is geweest. De meeste inwoners vinden dit niet erg en worden het liefst te vaak gewaarschuwd dan dat ze risico lopen (68%). Twee op de vijf Limburgers vinden het ook niet erg, maar zouden de volgende keer wel langer wachten met voorbereidingen. Dertien procent zou de waarschuwing de volgende keer minder vertrouwen. Dit geldt met name voor jongere inwoners (25-34 jaar).

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

In de zomer van 2021 werd Limburg getroffen door extreme neerslag en overstromingen. Door klimaatverandering neemt dit soort buien in frequentie en intensiteit toe. De impact van deze overstromingen maakte duidelijk dat er meer moet gebeuren om Limburg beter bestand te maken tegen (extreme) wateroverlast. Hiervoor is het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) gestart. In WRL werken de Limburgse gemeenten, Waterschap Limburg, Provincie Limburg en het Rijk samen om Limburg beter voor te bereiden en te beschermen tegen (extreme) wateroverlast. Hoewel de overheden werken aan oplossingen kan wateroverlast nooit helemaal worden voorkomen. Daarom wil WRL graag het waterbewustzijn en de waterweerbaarheid van de inwoners van Limburg in kaart brengen en weten hoe inwoners aankijken tegen communicatie rondom het thema wateroverlast. Ipsos I&O heeft daarom een onderzoek uitgevoerd over dit onderwerp. Dit onderzoek bouwt voort op eerder onderzoek door bureau Enneüs in 2023.

2.2 Onderzoeksvragen

2.2.1 Centrale onderzoeksvraag en deelvragen

De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

Hoe voorbereid zijn de inwoners van de provincie Limburg op wateroverlast?

Voor het beantwoorden van de hoofdvraag zijn drie deelvragen geformuleerd:

- 1 Wat is het urgentiebesef van Limburgers als het gaat om het risico op wateroverlast in de provincie?
- 2 In welke mate zijn de inwoners van Limburg weerbaar tegen wateroverlast in de provincie?
- 3 Welke verwachtingen en behoeften hebben Limburgers met betrekking tot de communicatie over wateroverlast in de provincie?

2.3 Onderzoeksmethode

2.3.1 Dataverzameling

Voor dit onderzoek is een online vragenlijst uitgezet in het I&O Research Panel onder inwoners uit de provincie Limburg van 18 jaar en ouder. Daarnaast is ook een open link naar de vragenlijst verspreid via andere, openbare kanalen. Dit is gedaan via de websites van gemeenten, de provincie en het waterschap. Daarnaast heeft WRL een paginagrote advertentie geplaatst in dagblad de Limburger op 30 april en de open link opgenomen in de eigen nieuwsbrieven. Ten slotte is de link gedeeld via advertenties op sociale media. Vanwege het belang van het onderwerp wateroverlast voor inwoners van Limburg, kan er een selectie-effect optreden tussen deze twee verschillende methoden. De vragenlijst is via de open link in grotere mate ingevuld door inwoners die in het verleden te maken hebben gehad met wateroverlast. De antwoorden zijn daarmee niet representatief voor alle inwoners van de provincie Limburg en zijn niet direct vergelijkbaar met de uitkomsten van het I&O Research Panel.

Op belangrijke indicatoren bespreken we in het rapport ook de uitkomsten van de open link. Dit doen we steeds in een groen tekstkader. Bijlage A.2 bevat per vraag de behandelde tabellen met de cijfers van de open link.

Voor de ontwikkeling van de vragenlijst hebben we acht cognitieve interviews uitgevoerd met mensen uit de doelgroep (inwoners van Limburg). Iedere cognitieve test duurde 60 minuten en vond plaats via Microsoft Teams. De deelnemer vulde de vragenlijst hardop in onder begeleiding van een onderzoeker van Ipsos I&O. Er was aandacht voor formuleringen, leesbaarheid, duidelijkheid van het taalgebruik en de volledigheid van de antwoordopties. Alle opmerkingen en verbeteruggesties vanuit de cognitieve interviews zijn gebundeld in één document. Op basis hiervan zijn in overleg met WRL aanpassingen doorgevoerd in de vragenlijst, zoals in vraagformuleringen, toelichtende teksten en antwoordmogelijkheden.

2.3.2 Respons

In totaal zijn 2.080 panelleden uit Limburg benaderd voor het onderzoek. Hiervan hebben 1.057 inwoners de vragenlijst ingevuld. Dit levert een responspercentage op van 51 procent. Tabel A.1 in Bijlage A.1 bevat de responsverdeling naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en werkgebied. De dataverzameling in het I&O Research Panel heeft plaatsgevonden van woensdag 30 april 2025 tot en met maandag 19 mei 2025. De vragenlijst voor de open link stond open tussen dinsdag 29 april en maandag 19 mei 2025. In totaal hebben 543 inwoners via deze route de vragenlijst ingevuld.

2.3.3 Weging

Op de data uit het I&O Research Panel (n=1.057) is een weging toegepast naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en werkgebied op basis van de Gouden Standaard van het CBS.¹ Met deze weging corrigeren we voor groepen die onder- of oververtegenwoordigd zijn in de respons. Met de weging zijn de uitkomsten van het onderzoek op deze kenmerken representatief voor de gehele bevolking van Limburg van 18 jaar en ouder.

2.3.4 Analyse

In het rapport splitsen we de uitkomsten waar relevant uit naar de volgende achtergrondkenmerken:

- werkgebied (regio);
- leeftijd;
- ervaring met wateroverlast;
- risicoperceptie (zorgen over wateroverlast);
- woningtype.

¹ Op de data via de open link is geen weging toegepast. Daarom kunnen we deze data niet direct vergelijken met de paneldata.

Werkgebied

Het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg heeft vier werkgebieden: Maastricht-Heuvelland, Parkstad en Westelijke Mijnstreek – Echt – Susteren, Midden-Limburg en Noord-Limburg. Waar relevant splitsen we de uitkomsten uit naar deze werkgebieden. Tabel 2.1 bevat voor ieder werkgebied een overzicht van de gemeenten die hier onder vallen. Om de leesbaarheid te bevorderen korten we in het rapport de benaming van het werkgebied ‘Parkstad, Westelijke Mijnstreek – Echt – Susteren’ af tot ‘Parkstad en Westelijke Mijnstreek’.

Tabel 2.1 – Indeling van werkgebieden van het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg naar gemeenten.

Werkgebied	Gemeente
Werkgebied Maastricht-Heuvelland	Eijsden-Margraten
	Gulpen-Wittem
	Meerssen
	Maastricht
	Simpelveld
	Vaals
	Valkenburg aan de Geul
	Voerendaal (6311, 6312)
Werkgebied Parkstad en Westelijke Mijnstreek – Echt-Susteren (Parkstad en Westelijke Mijnstreek).	Beek
	Beekdaelen
	Brunssum
	Echt-Susteren
	Heerlen
	Kerkrade
	Landgraaf
	Sittard-Geleen
	Stein
Werkgebied Midden-Limburg	Voerendaal (overig)
	Roerdalen
Werkgebied Noord-Limburg	Roermond
	Beesel
	Bergen
	Gennep
	Horst aan de Maas
	Leudal
	Maasgouw
	Mook en Middelaar
	Nederweert
	Peel en Maas
	Venlo
	Venray
	Weert

Leeftijd

We splitsen de uitkomsten van dit onderzoek daarnaast uit naar leeftijd. In principe gebruiken we daarvoor een indeling van leeftijd in zeven categorieën:

- 18 t/m 24 jaar;
- 25 t/m 34 jaar;
- 35 t/m 44 jaar;
- 45 t/m 54 jaar;
- 55 t/m 64 jaar;
- 65 t/m 74 jaar;
- 75 jaar en ouder.

Voor alle uitsplitsingen naar leeftijd geldt dat we de uitkomsten voor de groep 18 t/m 24 jaar als indicatief moeten beschouwen. Deze resultaten zijn namelijk gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen ($n=44$). Bij de uitkomsten waar dit het geval is, noteren we dat met een asterisk (*). Bij vragen die zijn gesteld aan een deel van de respondenten (zoals verdiepende vragen over ervaringen met wateroverlast), zijn de aantallen te klein om de resultaten uit te splitsen naar zeven leeftijdsgroepen. In dat geval hanteren we een indeling naar vier leeftijdsgroepen (18 t/m 34 jaar, 35 t/m 49 jaar, 50 t/m 64 jaar, 65 jaar en ouder).

Ervaring met wateroverlast

We splitsen de uitkomsten in het rapport daarnaast waar relevant uit naar ervaring met wateroverlast. Hiervoor hebben we de inwoners ingedeeld in twee groepen: inwoners die zelf overlast hebben meegemaakt en inwoners voor wie dit niet het geval is. Tot de laatste groep behoren in dit geval ook de inwoners die in de vragenlijst hebben aangegeven dat iemand in hun buurt ooit een ervaring heeft gehad met wateroverlast.

Risicoperceptie

Bij de uitkomsten van enkele vragen maken we een onderscheid tussen inwoners met een hoge (persoonlijke) risicoperceptie en inwoners met een lage (persoonlijke) risicoperceptie. Risicoperceptie is in dit geval gebaseerd op het antwoord dat inwoners hebben gegeven op de vraag: 'Hoe groot is volgens jou de kans dat jij zelf wateroverlast meemaakt binnen nu en 5 jaar?' Inwoners die deze kans als (heel) klein inschatten, hebben een lage risicoperceptie en inwoners voor wie deze kans (heel) groot is, hebben een hoge risicoperceptie.

Woningtype

Ten slotte splitsen we de uitkomsten bij sommige vragen uit naar woningtype. Inwoners zijn hiervoor ingedeeld in drie groepen: woonachtig in een koopwoning, huurwoning in vrije sector of sociale huurwoning. In enkele gevallen maken we ook een uitsplitsing naar hoog- of laagbouw of de aanwezigheid van een kelder of kruipruimte in de woning.

2.3.5 Presentatie van de uitkomsten

In dit rapport bespreken we alleen de verschillen tussen groepen indien deze verschillen statistisch significant zijn. Significantie betekent dat we met 95 procent zekerheid kunnen zeggen dat het verschil niet gebaseerd is op toeval en ook aanwezig is in de populatie. Wanneer we een verschil bespreken dat niet statistisch significant is, geven we dit expliciet aan.

Bij sommige vragen tonen we tabellen voor de uitkomsten. In deze tabellen worden groepen tegen elkaar afgezet. We geven met kleuren aan welke groepen significant van elkaar afwijken. De groepen die blauw gekleurd zijn, hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

Tot slot nog enkele andere opmerkingen over de notatie van de uitkomsten. Als de percentages bij een vraag niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen. We bespreken in het rapport daarnaast de uitkomsten op verschillende open vragen. Hierbij beschrijven we de belangrijkste thema's in de open vragen, maar laten we in verschillende gevallen ter illustratie ook citaten van gegeven antwoorden zien. Citaten noteren we cursief (schuingedrukt) en tussen aanhalingstekens en zien er als volgt uit:

“Mijn winkel is overstroomd. Stond vol water.”

2.4 Leeswijzer

We beginnen het rapport met een hoofdstuk over het thema urgentiebesef (hoofdstuk 2). Hierin komen de ervaringen van inwoners van Limburg met wateroverlast en hun risicoperceptie aan bod. In hoofdstuk 3 gaan we vervolgens in op de waterweerbaarheid van inwoners. Dit bespreken we op drie niveaus: individueel, buurt en beleid. Hoofdstuk 4 richt zich ten slotte op communicatie. We beginnen met de naamsbekendheid van het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. Vervolgens komen de onderwerpen informatie over voorbereiden op wateroverlast en informatie over dreigende wateroverlast aan bod. De bijlagen van het rapport bevatten een overzicht van de respons van de paneldata (Bijlage A.1) en de uitkomsten van de open link op verschillende kernindicatoren (Bijlage A.2).

3 Urgentiebesef

In dit hoofdstuk staat het thema urgentiebesef centraal. We bespreken eerst de mate waarin inwoners zelf of personen in hun omgeving wateroverlast hebben meegemaakt. Daarna staan we stil bij de risicoperceptie van Limburgers: in hoeverre denken zij zelf getroffen te worden door wateroverlast in de nabije toekomst? En wat is hun inschatting voor de provincie Limburg als geheel? Tot slot gaat dit hoofdstuk in op de zorgen van Limburgers: waarover maken zij zich zorgen en om welke redenen?

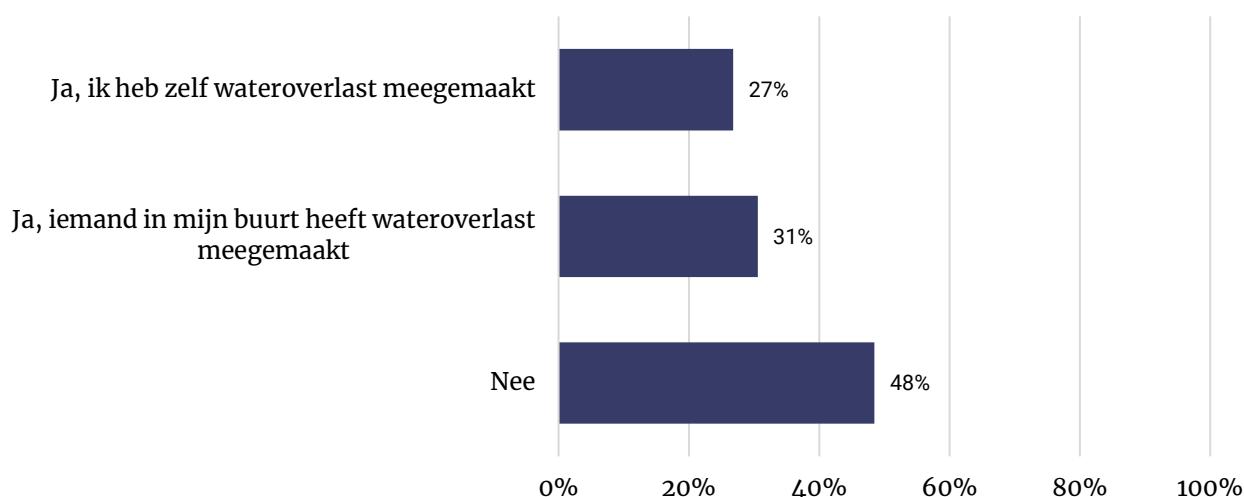
3.1 Ervaring met wateroverlast

We vroegen aan inwoners of zij, of iemand in hun buurt, wateroverlast hebben meegemaakt. Van de inwoners van Limburg heeft ruim een kwart (27%) zelf wel eens wateroverlast meegemaakt (Figuur 3.1). Drie op de tien inwoners geven aan dat iemand in hun buurt (ook) wateroverlast heeft meegemaakt. Bijna de helft (48%) geeft aan dat noch zichzelf, noch mensen in hun omgeving wateroverlast hebben meegemaakt.

Figuur 3.1 – Heb jij, of heeft iemand in jouw buurt, wateroverlast meegemaakt?

Meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Resultaten open link:

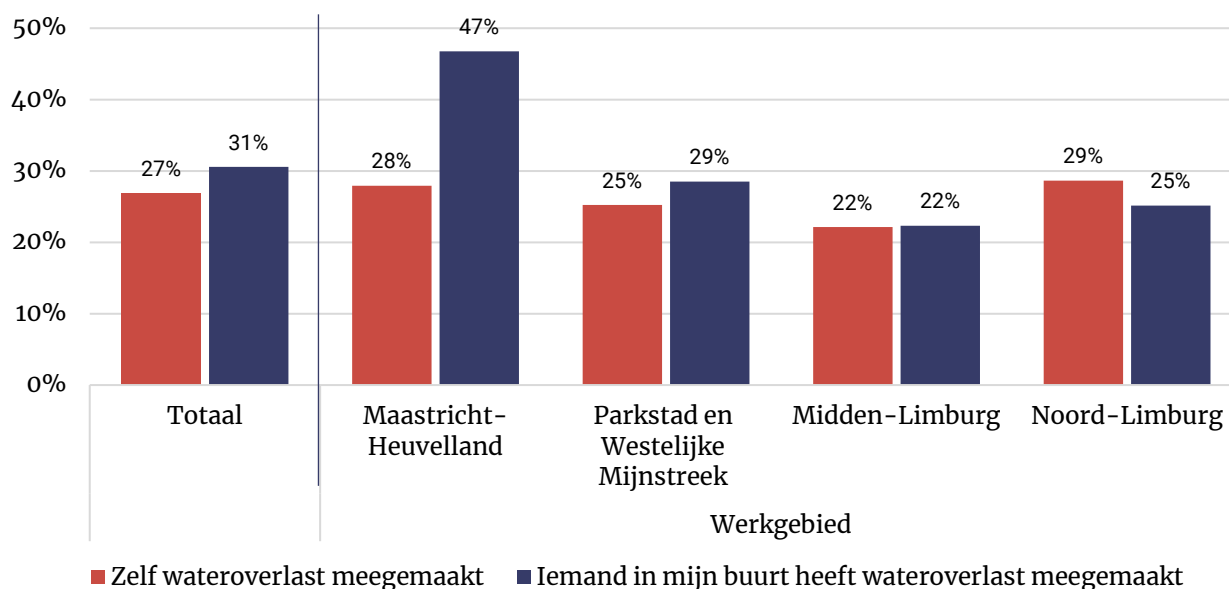
Van de inwoners die de vragenlijst via de open link hebben ingevuld, heeft 69 procent wel eens zelf wateroverlast meegemaakt. Dit aandeel is dus hoger dan bij de inwoners die hebben deelgenomen aan het onderzoek via het I&O Research Panel.

In Maastricht-Heuvelland zeggen ze vaker dat iemand in hun buurt wateroverlast heeft ervaren

Hoewel er enige variatie is in het percentage inwoners dat wateroverlast heeft meegemaakt (van 22% in Midden-Limburg tot 29% in Noord-Limburg), verschillen de werkgebieden in dit opzicht niet significant van elkaar (Figuur 3.2). Bij het aandeel inwoners waarvan iemand in de buurt wateroverlast heeft meegemaakt, is er wel een verschil zichtbaar. Het percentage inwoners dat aangeeft dat iemand in diens buurt wateroverlast heeft meegemaakt is in Maastricht-Heuvelland hoger dan in de andere werkgebieden (47% ten opzichte van 29% in Parkstad en Westelijke Mijnstreek, 25% Noord-Limburg en 22% Midden-Limburg).

Figuur 3.2 – Percentage inwoners dat ooit zelf wateroverlast heeft meegemaakt en percentage inwoners waarvan iemand in de buurt wateroverlast heeft meegemaakt. Naar werkgebied.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Kelder of kruipruimte in de woning

Inwoners met een kelder (35%) geven vaker aan zelf wateroverlast meegemaakt te hebben dan inwoners zonder kelder en/of kruipruimte (16%).

Leeftijd

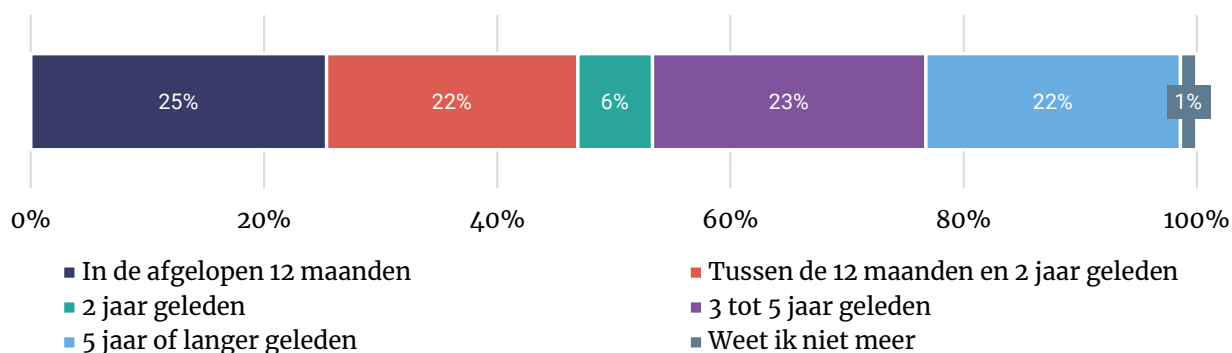
Er zijn relatief weinig verschillen naar leeftijd wat betreft het zelf meemaken van wateroverlast. Het aandeel inwoners dat te maken heeft gehad met wateroverlast is het hoogst bij 35-44-jarigen (44%). Dit aandeel ligt hoger dan bij inwoners van 65 jaar en ouder (65-74: 25% en 75-plussers: 10%).

Voor een kwart was laatste ervaring met wateroverlast in het afgelopen jaar

Een kwart van de inwoners die zelf wateroverlast hebben meegemaakt, heeft dit in de afgelopen twaalf maanden ervaren (Figuur 3.3). Voor ruim één op de vijf inwoners (22%) speelde dit tussen de een en twee jaar geleden. Eenzelfde deel (22%) heeft meer dan vijf jaar geleden voor het laatst zelf wateroverlast meegemaakt. Tot slot heeft 23 procent tussen de drie en vijf jaar geleden voor het laatst wateroverlast meegemaakt.

Figuur 3.3 – Wanneer heb je voor het laatst wateroverlast meegemaakt op de plek waar je woont?

Basis: inwoners die zelf wateroverlast hebben meegemaakt (n = 281).

Uit de open antwoorden² die inwoners konden geven bij de vraag: ‘Kun je vertellen wat je de laatste keer hebt meegemaakt?’ blijkt dat veel inwoners wateroverlast ervoeren in de kelder en/of kruipruimte. Maar ook het blank staan van de straten en tuinen in de buurt en het overstromen van de riolen en putten, worden vaak genoemd. Verder verwijzen inwoners regelmatig naar de gevolgen van wateroverlast, zoals gedwongen evacuatie en de verkeersoverlast. Tot slot komt lekkage of instorting van het dak door hevige regenval meerdere keren aan de orde, net als vochtproblemen (bijvoorbeeld in de muren). Hierover enkele citaten van wat inwoners hebben meegemaakt:

“Wij zijn geëvacueerd, nadat we een meter water in het huis hadden staan. Na vijf dagen mochten we terug naar ons huis. Alles wat beneden in het huis stond, is verloren gegaan door het water. De nieuwe inbouwkeuken naar de knoppen, alle meubels, witgoed, diepvries, koelkasten en wasdroger. Het stucwerk op de muren was naar beneden gekomen, de gehele elektriciteit afgekeurd en moest vernieuwd worden.”

“Dat de Maas buiten zijn oevers kwam en de kruipruimte en garage vol water stond. Het woongedeelte net niet.”

“De kelder 20 cm ondergelopen. Bij de burens meer dan een meter en bij sommigen nog hoger.”

“Hoog water in de Maas en Niers en overstroming van ons woongebied.”

“Regen liep niet goed weg in de tuin en water lekte door de gevel naar binnen.”

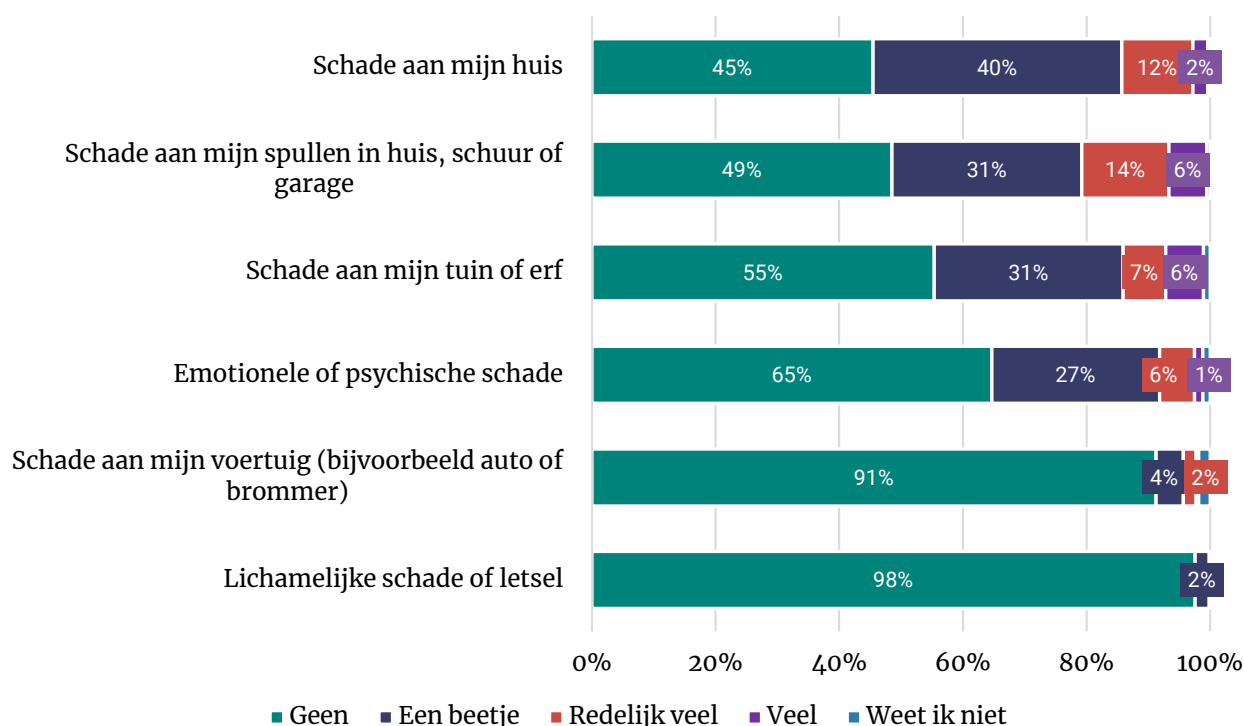
² In dertien van de open antwoorden verwijzen inwoners specifiek naar wateroverlast in juli 2021. Het is mogelijk dat inwoners in de andere open antwoorden ook wateroverlast beschrijven die heeft plaatsgevonden in deze periode zonder de datum of het jaartal expliciet te benoemen.

81 procent van de inwoners die wateroverlast hebben ervaren, heeft schade of letsel opgelopen

In totaal geeft 81 procent van de inwoners die wateroverlast hebben meegemaakt, aan dat ze hierdoor een vorm van schade of letsel hebben opgelopen. Meest genoemd zijn vormen van materiële schade, zoals schade aan het huis, spullen of het perceel. Zo heeft 14 procent 'redelijk veel' tot 'veel' schade aan het huis opgelopen en heeft nog eens 40 procent 'een beetje' schade hieraan opgelopen (Figuur 3.4). Eén op de vijf inwoners geven aan (redelijk) veel schade te hebben opgelopen aan de spullen in huis, schuur of garage. Dertien procent geeft aan (redelijk) veel schade te hebben opgelopen aan de tuin of erf en 31 procent geeft een beetje schade hieraan opgelopen te hebben. Enige mate van schade aan het voertuig (6%) is relatief laag. Ruim één op de vier inwoners die zelf wateroverlast hebben meegemaakt, zeggen hiervan enige emotionele of psychische schade te hebben ondervonden.

Figuur 3.4 – Hoeveel schade of letsel heb je opgelopen bij de laatste keer dat je wateroverlast hebt meegemaakt?

Basis: inwoners die zelf wateroverlast hebben meegemaakt (n = 281).

Zes procent van de inwoners die zelf wateroverlast hebben meegemaakt, geeft aan nog een andere vorm van schade of letsel te hebben opgelopen tijdens de laatste keer wateroverlast. De meeste zaken die zij benoemen, vallen onder een van bovenstaande categorieën van schade of letsel. Wat er uitspringt is dat inwoners de werklocatie (zoals bedrijfspand of gewassen op het land) hier apart benoemen. Enkele citaten:

“Vochtige buitenmuur en schimmel op binnen muur.”

“Vloerbedekking schimmel, vocht in de wanden, behang vervangen.”

“Mijn winkel is overstroomd. Stond vol water.”

“Ik ben toch wel wat banger geworden, van de toch wel extremen met name veel water en wind.”

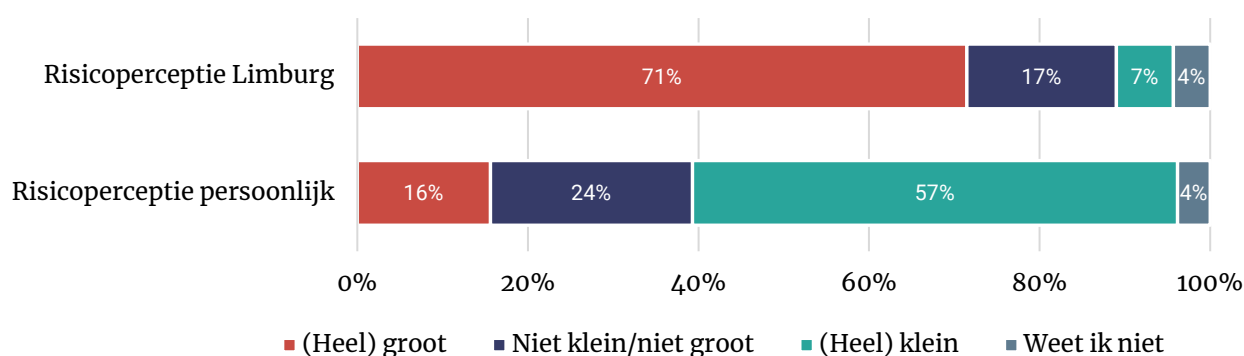
3.2 Risicoperceptie

3.2.1 Persoonlijke risicoperceptie wateroverlast en risicoperceptie wateroverlast in Limburg

Zeven op de tien inwoners achten de kans (heel) groot dat Limburg in de komende vijf jaar opnieuw te maken krijgt met wateroverlast. Dit staat in sterk contrast met de persoonlijke risico-inschatting: slechts 16 procent denkt dat de kans (heel) groot is dat zij persoonlijk binnen nu en vijf jaar te maken krijgen met wateroverlast.³ Bijna zes op de tien inwoners achten de kans dat zij zelf binnen nu en vijf jaar te maken krijgen met wateroverlast (heel) klein. Slechts 7 procent geeft aan dat zij die kans voor Limburg als (heel) klein ervaren (Figuur 3.5).

Figuur 3.5 – Hoe groot is volgens jou de kans dat Limburg in de komende 5 jaar opnieuw te maken krijgt met wateroverlast? Hoe groot is volgens jou de kans dat jij zelf wateroverlast meemaakt binnen nu en 5 jaar?

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

³ De discrepantie tussen de algemene risicoperceptie en persoonlijke perceptie van inwoners is iets wat ook naar voren komt in andere onderzoeken. De Publieksmonitor Waterpeil 2024 die Market Response heeft uitgevoerd in opdracht van Ons Water in Nederland laat zien dat Nederlanders wateroverlast in (een deel van) Nederland als waarschijnlijker inschatten dan in hun eigen omgeving (p. 43).

Resultaten open link:

Bijna acht van de tien inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link, schatten de kans dat Limburg opnieuw te maken krijgt met wateroverlast in als (heel) groot (78%). De persoonlijke risicoperceptie is voor 51 procent (heel) groot. Terwijl de risicoperceptie voor Limburg vergelijkbaar is met de uitkomsten van de paneldata, ligt de persoonlijke risicoperceptie bij deelnemers van de open link dus duidelijk hoger.

In Maastricht-Heuvelland denken ze het vaakst dat Limburg te maken krijgt met wateroverlast

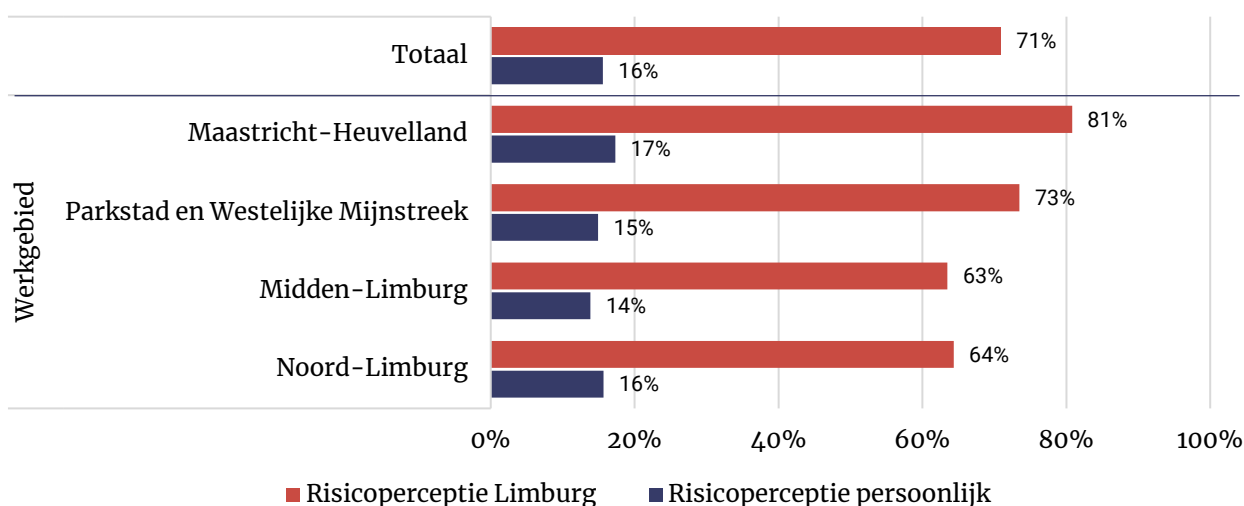
Het aantal inwoners dat denkt dat Limburg in de komende vijf jaar opnieuw te maken krijgt met wateroverlast verschilt per werkgebied. Zo denkt 81 procent van de inwoners van werkgebied Maastricht-Heuvelland dat Limburg in de komende vijf jaar met wateroverlast te maken krijgt (Figuur 3.6). In Midden- en Noord-Limburg ligt dit met respectievelijk 63 en 64 procent duidelijk lager. Parkstad en Westelijke Mijnstreek zit hier met 73 procent tussen in. De risicoperceptie in Maastricht-Heuvelland wijkt af van die in Midden- en Noord-Limburg. De risicoperceptie in Parkstad en Westelijke Mijnstreek wijkt af van die in Noord-Limburg.

In tegenstelling tot de risicoperceptie voor de provincie Limburg verschilt de persoonlijke risico-inschatting niet per werkgebied. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat inwoners in het zuiden van Limburg zich beter hebben voorbereid, waardoor zij hun persoonlijke risico als kleiner inschatten. Er zijn echter, zoals we later in paragraaf 3.1 bespreken, geen significante verschillen als het gaat om de mate waarin er per werkgebied voorbereidingen zijn getroffen.

Ook hier zien we de discrepantie tussen de risicoperceptie voor Limburg en persoonlijke risicoperceptie terug. In Maastricht-Heuvelland en Parkstad en Westelijke Mijnstreek schat men dus de kans groter in dan in Noord-Limburg dat Limburg in de komende vijf jaar wateroverlast meemaakt, maar achten ze het niet waarschijnlijker dat zij zelf wateroverlast zullen meemaken.

Figuur 3.6 – Risicoperceptie wateroverlast Limburg en risicoperceptie wateroverlast persoonlijk. Naar werkgebied (% (heel) groot).

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

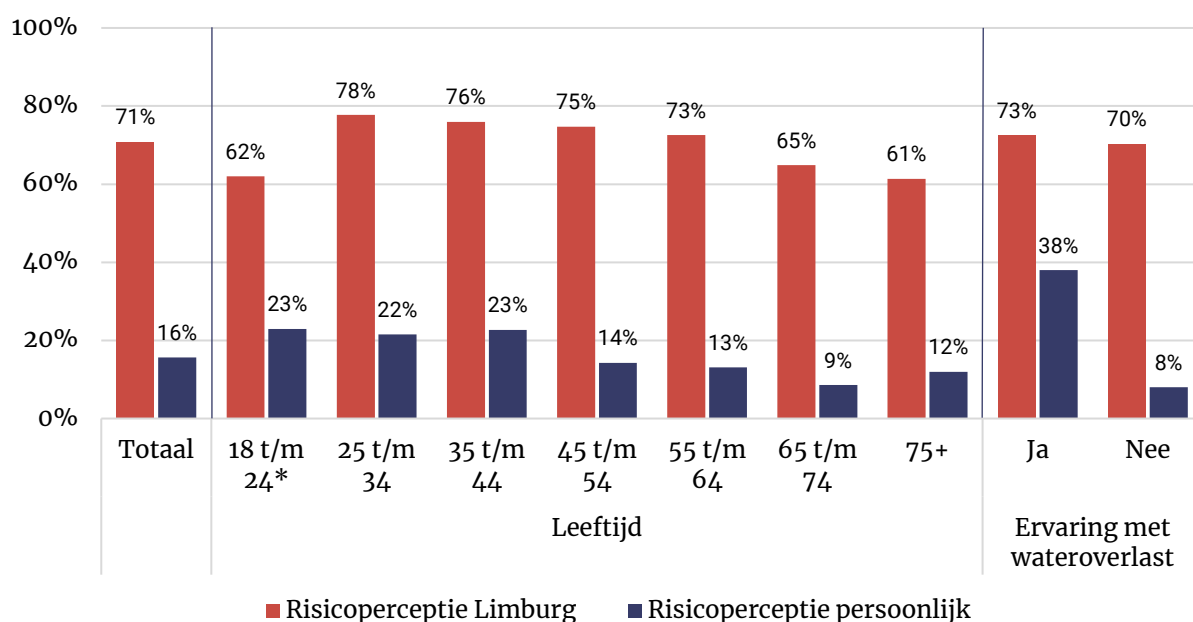

Inwoners die zelf wateroverlast hebben meegemaakt, hebben een hogere risicoperceptie

Als we kijken naar andere achtergrondkenmerken, blijkt dat de risicoperceptie voor wateroverlast in Limburg in de aankomende vijf jaar niet verschilt naar leeftijd of eerdere ervaring met wateroverlast. De persoonlijke risicoperceptie laat wel verschillen naar leeftijd zien. Zo geven de inwoners in de drie jongere leeftijdscategorieën (tussen de 22 en 23 %) vaker aan dat zij het risico (heel) groot achten dat zij zelf in de komende vijf jaar zelf te maken krijgen met wateroverlast dan de 65-74-jarigen (9% (heel) groot). Van degenen die zelf al eens wateroverlast hebben meegemaakt, acht 38 procent de kans (heel) groot dat zij dit nog een keer meemaken in de komende vijf jaar, tegenover 8 procent van de inwoners zonder ervaring met wateroverlast (Figuur 3.7).

Figuur 3.7 - Risicoperceptie wateroverlast Limburg en risicoperceptie wateroverlast persoonlijk. Naar leeftijd en ervaring met wateroverlast.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

*De resultaten voor de leeftijdsgroep 18-24 jaar zijn indicatief, vanwege het relatief kleine aantal waarnemingen (n=44).

Kelder of kruipruimte in de woning

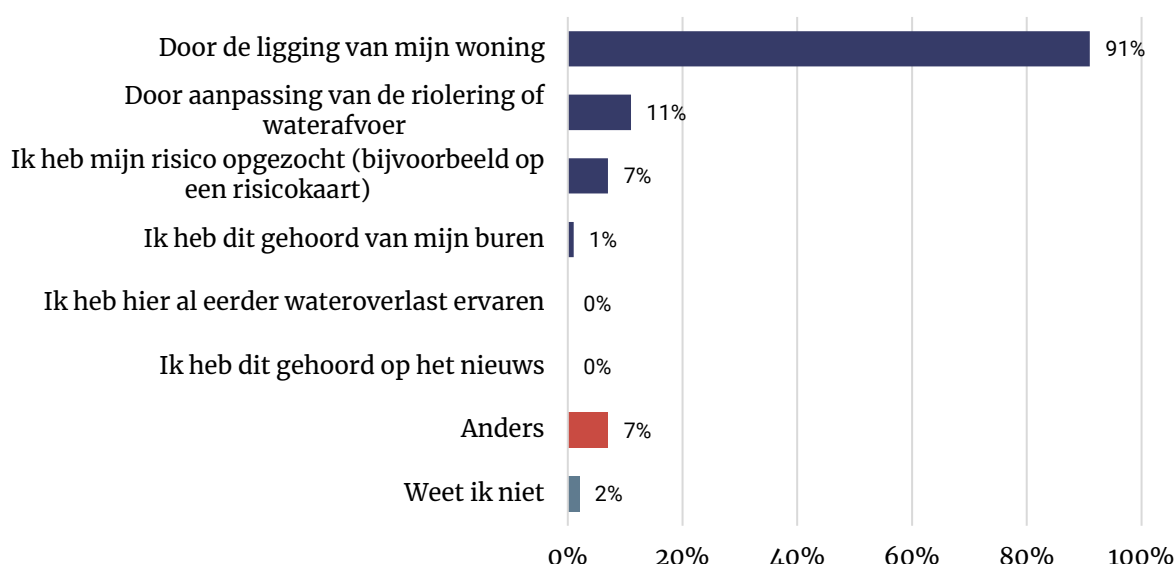
Wanneer inwoners een kelder hebben, achten ze de kans op wateroverlast in de komende vijf jaar vaker (heel) groot dan wanneer men geen kelder heeft. Bij het hebben van een kruipruimte of kruipruimte én kelder zijn nauwelijks procentuele verschillen. Ook tussen Limburgers in hoogbouw ten opzichte van laagbouw zijn nauwelijks verschillen zichtbaar.

Ligging van de woning voornaamste factor bij gepercipieerde kans op wateroverlast

Ruim negen op de tien inwoners geven aan dat de ligging van hun woning de reden is waarom zij denken dat de kans (heel) klein is dat zij wateroverlast meemaken in de toekomst (Figuur 3.8). De overige redenen worden door kleine delen van de inwoners genoemd. Elf procent schat de kans op wateroverlast als (heel) klein in doordat er aanpassingen zijn gedaan aan de riolering of waterafvoer. Zeven procent geeft aan dat zij hun risico hebben opgezocht, bijvoorbeeld op een risicokaart. Verder geeft ook 7 procent aan dat er nog een andere reden is voor waarom zij de kans (heel) klein achten. Zo worden aanpassingen aan de dijken/rivieren (voornamelijk Maas en Geul) genoemd als reden. Andere redenen voor een lage risico-inschatting zijn aanpassingen aan het huis en het feit dat inwoners verhuisd zijn.

Figuur 3.8 – Waarom denk je dat de kans dat je wateroverlast meemaakt (heel) klein is? Meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners die de kans dat ze zelf wateroverlast meemaken als (heel) klein inschatten (n = 635).

Ook voor de inwoners die de kans dat ze zelf wateroverlast meemaken als (heel) groot inschatten, is de ligging van hun woning hiervoor de belangrijkste reden (62%, zie Figuur 3.9). Een iets kleiner aandeel geeft aan dat ze denken dat de kans op wateroverlast (heel) groot is, omdat ze er al eerder wateroverlast hebben ervaren. Een vijfde heeft aanpassingen gedaan aan de riolering of waterafvoer (21%). Voor 20 procent van de inwoners speelt er een andere reden bij hun hoge risico-inschatting. Zij noemen onder andere klimaatverandering en onverwachte weersomstandigheden.

Figuur 3.9 - Waarom denk je dat de kans dat je wateroverlast meemaakt (heel) groot is?
Meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners die de kans dat ze zelf wateroverlast meemaken als (heel) groot inschatten (n = 152).

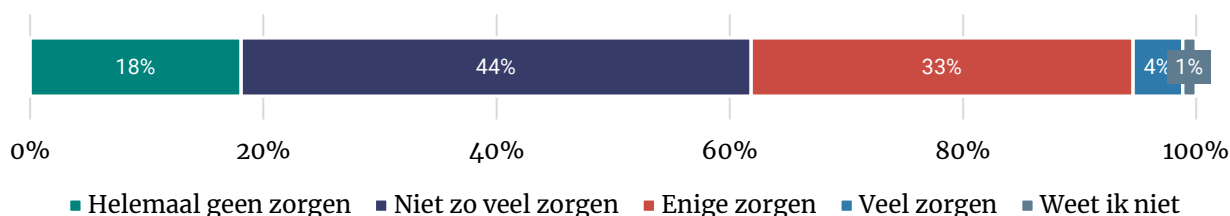
3.2.2 Zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving

Bijna vier op de tien Limburgers hebben enige of veel zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving

Eén op de drie inwoners van Limburg maakt zich enige zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving (Figuur 3.10). Vier procent maakt zich *veel* zorgen. Hoewel 37 procent van de Limburgers enige tot veel zorgen heeft over wateroverlast in de eigen omgeving, denkt slechts 16 procent van alle inwoners dat de kans dat zijzelf te maken krijgen met wateroverlast in de komende vijf jaar (heel) groot is. Achttien procent van de inwoners van Limburg maakt zich helemaal geen zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving, 44 procent maakt zich niet zo veel zorgen, 33 procent maakt zich enige zorgen, 4 procent maakt zich veel zorgen en 1 procent weet ik niet.

Figuur 3.10 – Maak jij je zorgen over wateroverlast in je eigen omgeving?

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

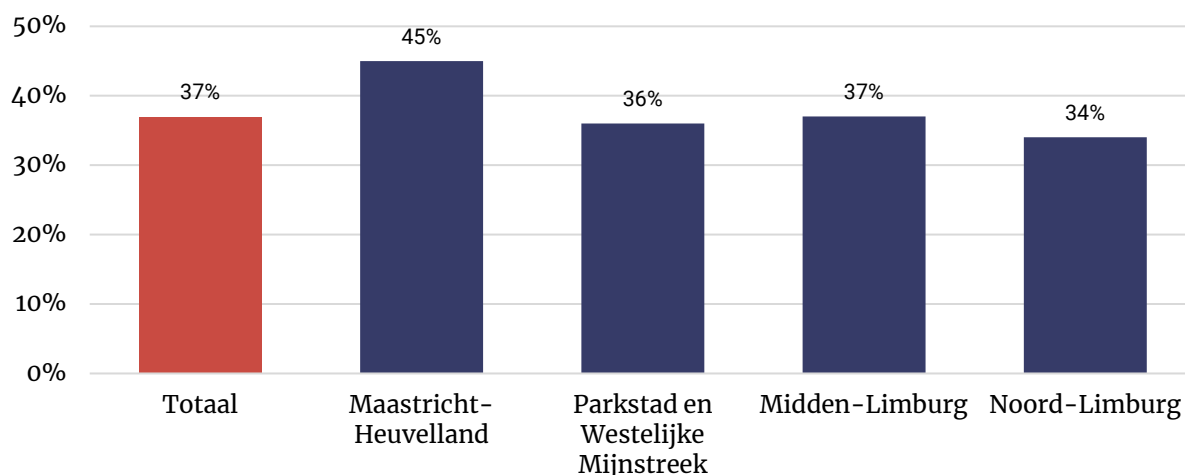
Resultaten open link:

Inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link maken zich meer zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving. Vier op de tien inwoners maken zich hier enige zorgen over (40%) en 34 procent maakt zich veel zorgen.

In Maastricht-Heuvelland maakt men zich het meest zorgen over wateroverlast

Gemiddeld in Limburg maakt 37 procent zich enige tot veel zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving. In het werkgebied Maastricht-Heuvelland ligt dit aandeel met 45 procent het hoogst (Figuur 3.11). De risicoperceptie voor Limburg wordt in dit werkgebied ook het hoogst ingeschat (81%), zoals we eerder zagen in Figuur 3.6. In Noord-Limburg maken de minste inwoners zich in enige mate zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving (34%). De werkgebieden verschillen onderling echter niet significant van elkaar op dit aspect.

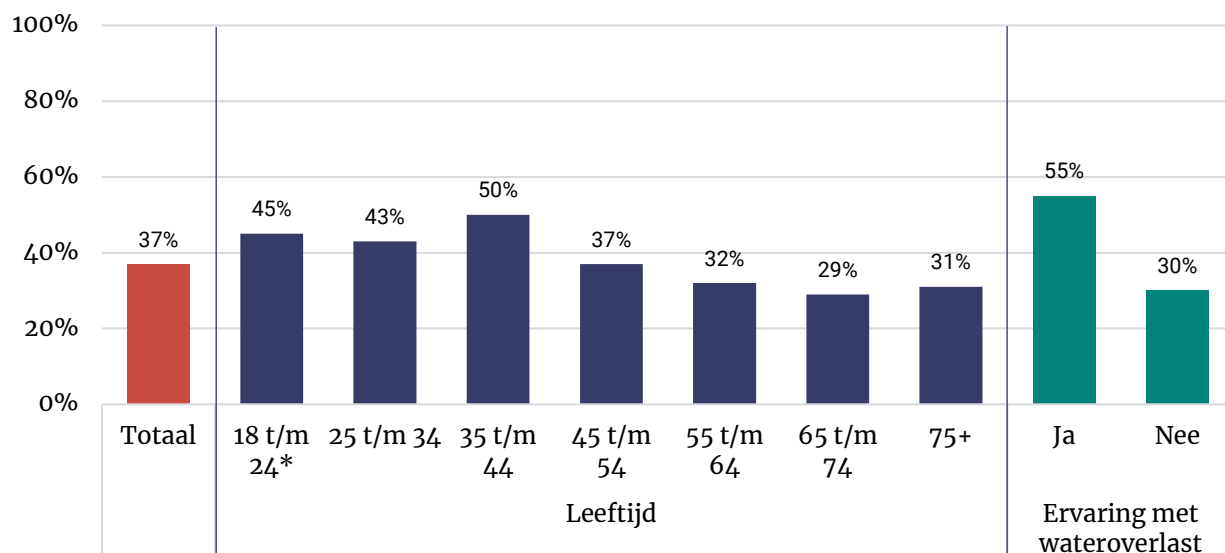
Figuur 3.11 - Zorgen over wateroverlast in eigen omgeving (% enige of veel zorgen). Naar werkgebied.
Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Eerdere ervaring met wateroverlast sterke indicator voor zorgen over wateroverlast

Inwoners van 35 tot 44 jaar maken zich de meeste zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving (50%) (Figuur 3.12). Dit aandeel ligt in deze leeftijdsgroep hoger dan bij inwoners van 55 t/m 64 jaar (32%) en inwoners van 65 t/m 74 jaar (29%). Daarnaast maken Limburgers die zelf al eens wateroverlast hebben meegemaakt, zich vaker zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving (55%) dan de inwoners die niet eerder zelf wateroverlast hebben meegemaakt (30%).

Figuur 3.12 – Zorgen over wateroverlast in eigen omgeving (% enige of veel zorgen).
Naar leeftijd en ervaring met wateroverlast.
 Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

*De resultaten voor de leeftijdsgroep 18–24 jaar oud zijn gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=44). De lezer dient deze uitkomsten daarom als indicatief te beschouwen.

Woningtype

Er zijn geen verschillen naar woningtype als we kijken naar het aandeel inwoners dat zich enige of veel zorgen maakt over wateroverlast in de eigen omgeving. Wel zien we dat meer Limburgers die in een huurwoning in de vrije sector wonen zich helemaal geen zorgen maken dan bewoners van een koopwoning of sociale huurwoning (32% t.o.v. respectievelijk 17% en 18%).

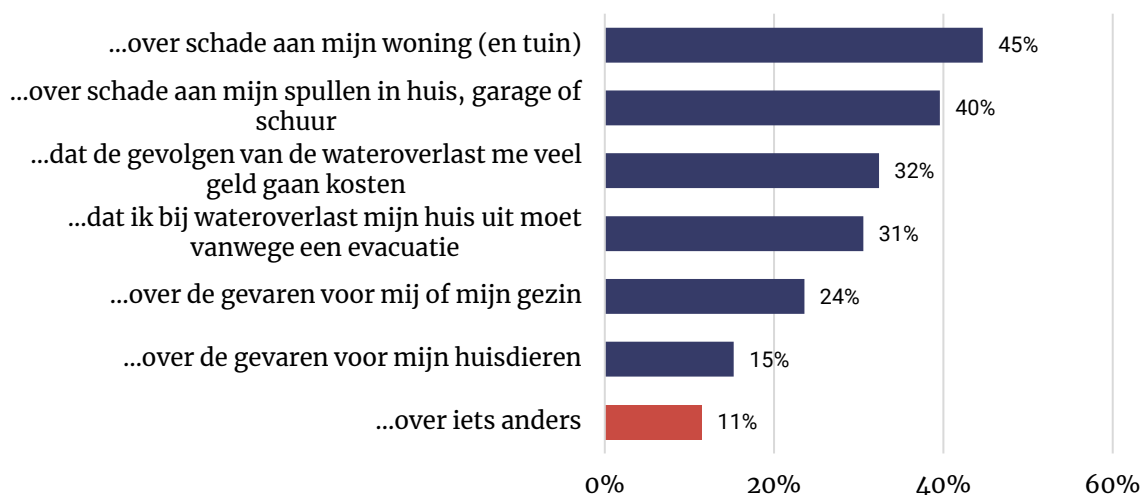
Schade woning en persoonlijke spullen grootste zorg

Van de inwoners van Limburg die zich zorgen maken over wateroverlast, maakt 45 procent zich zorgen over schade aan de woning en tuin (Figuur 3.13). Voor vier op de tien is mogelijke schade aan spullen in huis, garage of schuur een reden tot zorg. Verder speelt bij 32 procent mee dat zij denken dat de gevolgen van de wateroverlast hen veel geld gaan kosten. Drie op de tien inwoners zijn bevreesd dat ze bij wateroverlast het huis uit te moeten vanwege een evacuatie. Eén op de vier geeft aan zich zorgen te maken over de gevaren voor zichzelf of voor diens gezin. Verder geeft 15 procent aan zich zorgen te maken over de gevaren voor zijn of haar huisdieren.

Ongeveer een tiende van de Limburgers met zorgen over wateroverlast maakt zich zorgen over 'iets anders' (11%). Zo noemt een deel zorgen over mogelijk onbegaanbare wegen en de bereikbaarheid van hun woning. Ook komen zorgen over schade veel voorbij in de open antwoorden, bijvoorbeeld over schade aan de omgeving en de natuur.

Figuur 3.13 – Waarover maak jij je zorgen? Meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners die zich zorgen maken over wateroverlast in de eigen omgeving (n = 848).

Jongste inwoners maken zich de meeste zorgen over gevaren voor zichzelf en hun gezin en dat ze door evacuatie het huis uit moeten

Zorgen over de gevaren van wateroverlast voor jezelf of voor je gezin zijn het grootst onder de jongste inwoners van 18-34 jaar oud (44%). Ook maakt deze groep zich de meeste zorgen dat ze bij wateroverlast hun huis uit moeten vanwege een evacuatie (52%). Vijfenzestigplussers maken zich, in vergelijking met jongere inwoners, de minste zorgen (25%) dat de gevolgen van wateroverlast hun veel geld zal gaan kosten (Tabel 3.1). Inwoners met een eerdere ervaring met wateroverlast maken zich meer zorgen over wateroverlast in de eigen omgeving dan inwoners die geen wateroverlast hebben meegemaakt. Zij hebben met name meer zorgen over schade aan hun woning (en tuin) (68% t.o.v. 50%), schade aan hun spullen (64% t.o.v. 42%) en dat de gevolgen van de wateroverlast hen veel geld zullen kosten (50% t.o.v. 36%).

Tabel 3.1 - Waarover maak jij je zorgen? Meerdere antwoorden mogelijk. Naar leeftijd en ervaring met wateroverlast.

Basis: inwoners die zich zorgen maken over wateroverlast in de eigen omgeving (n = 848).

	Leeftijd				Ervaring met wateroverlast	
	18-34 (n=136)	35-49 (n=130)	50-64 (n=236)	65+ (n=346)	Ja (n=257)	Nee (n=591)
Over schade aan mijn woning (en tuin)	58%	63%	56%	46%	68%	50%
Over schade aan mijn spullen in huis, garage of schuur	53%	53%	47%	43%	64%	42%
Dat de gevolgen van de wateroverlast me veel geld gaan kosten	46%	48%	43%	25%	50%	36%
Dat ik bij wateroverlast mijn huis uit moet vanwege een evacuatie	52%	33%	32%	34%	39%	37%
Over de gevaren voor mij of mijn gezin	44%	28%	25%	20%	25%	31%
Over de gevaren voor mijn huisdieren	32%	20%	14%	11%	22%	17%
Over iets anders	5%	12%	18%	20%	8%	17%

*De kleuren in de tabel geven aan wat de significante verschillen tussen de groepen zijn. De groepen die blauw gekleurd zijn, hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

Gevolgen niet kunnen overzien voornaamste reden tot zorg

De voornaamste reden dat inwoners zich zorgen maken over wateroverlast, is dat ze de gevolgen niet goed kunnen overzien (31%, Figuur 3.14). Voor een op de vijf inwoners is de indruk dat de overheid nog onvoldoende maatregelen heeft genomen een reden tot zorg. Voor een even groot deel (19%) komen de zorgen (mede) voort uit eerdere ervaringen met wateroverlast. Dertien procent maakt zich zorgen, omdat ze weten dat ze risico lopen. Tot slot maakt 7 procent zich zorgen, omdat ze niet goed zijn voorbereid en is 6 procent bang om inkomsten te verliezen.

Figuur 3.14 – Welke uitspraken passen bij jou? Ik maak me niet zoveel/enige/veel zorgen...
Meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners die zich zorgen maken over wateroverlast in de eigen omgeving (n = 848).

Zestien procent geeft aan dat er nog een andere reden is waarom ze zich zorgen maken.⁴ Ook worden hier zaken als klimaatverandering, veiligheid van dierbaren of weer getroffen worden genoemd. De ligging van het huis wordt vaak genoemd als reden voor zorgen.

⁴ Uit de antwoorden blijkt dat een deel van de respondenten de vraag onduidelijk vindt of vindt dat de vraag niet klopt, omdat ze zich geen zorgen maken.

4 Waterweerbaarheid

In dit hoofdstuk gaan we in op de waterweerbaarheid van de inwoners van Limburg. Eerst bespreken we hoe waterweerbaar de inwoners van Limburg zelf zijn op individueel niveau (paragraaf 3.1). Daarna komt aan bod of inwoners zich met hun buurt hebben voorbereid op wateroverlast (paragraaf 3.2). Tot slot behandelt dit hoofdstuk de waterweerbaarheid van inwoners op het niveau van beleid (paragraaf 3.3): Willen inwoners hulp ontvangen van de overheid om zich voor te bereiden op wateroverlast?

4.1 Individueel

4.1.1 Maatregelen ter voorbereiding op wateroverlast

Meeste maatregelen worden door minimaal helft van de Limburgers niet getroffen

In hoeverre bereiden Limburgers zich voor op wateroverlast? Welke maatregelen treffen zij? Ruim zes op de tien inwoners (63%) nemen één of meerdere typen maatregelen om voorbereid te zijn op wateroverlast, zoals spullen in huis halen of aanpassingen aan de tuin of het erf.^{5 6} Iets meer dan een derde (35%) neemt minimaal twee van de zes mogelijke categorieën van maatregelen.

Van de zes verschillende categorieën van maatregelen die in de vragenlijst zijn voorgelegd, geven inwoners van Limburg het meest aan dat zij hun spullen makkelijk in veiligheid kunnen brengen (43%, zie Figuur 4.1). Dit betreft één van de lichtere typen maatregelen. Het gaat onder andere om waardevolle spullen hoog zetten en belangrijke documenten makkelijk bij elkaar leggen. Dit vraagt minder van inwoners dan andere typen maatregelen, zoals daadwerkelijke aanpassingen doen aan de woning of de tuin. Een kwart van de inwoners geeft aan spullen in huis te hebben waarmee ze zich tijdens extreme wateroverlast of een overstroming kunnen redden. Verder heeft 23 procent aanpassingen gedaan aan hun erf en/of tuin. Ongeveer een op de zes Limburgers heeft aanpassingen gedaan aan hun huis om het water buiten te houden of aanpassingen in hun huis om mogelijke schade te verminderen. Tot slot geeft 4 procent aan samen met de buurt of straat zich voorbereid te hebben. Zeven op de tien inwoners hebben dit *niet* gedaan. Figuur 4.1 laat zien dat bij bijna alle categorieën van maatregelen minimaal de helft van de inwoners deze nog *niet* heeft getroffen.

Er is bij alle typen maatregelen sprake van een relatief grote groep inwoners die aangeeft dat het nemen van de maatregel niet op hen van toepassing is. Deze antwoordcategorie kan op verschillende manieren geïnterpreteerd worden. Een maatregel kan mogelijk niet van toepassing zijn, omdat de maatregel niet is genomen of omdat deze niet nodig is. Een concreet voorbeeld van dit laatste is dat flatbewoners meestal geen tuin of erf hebben.

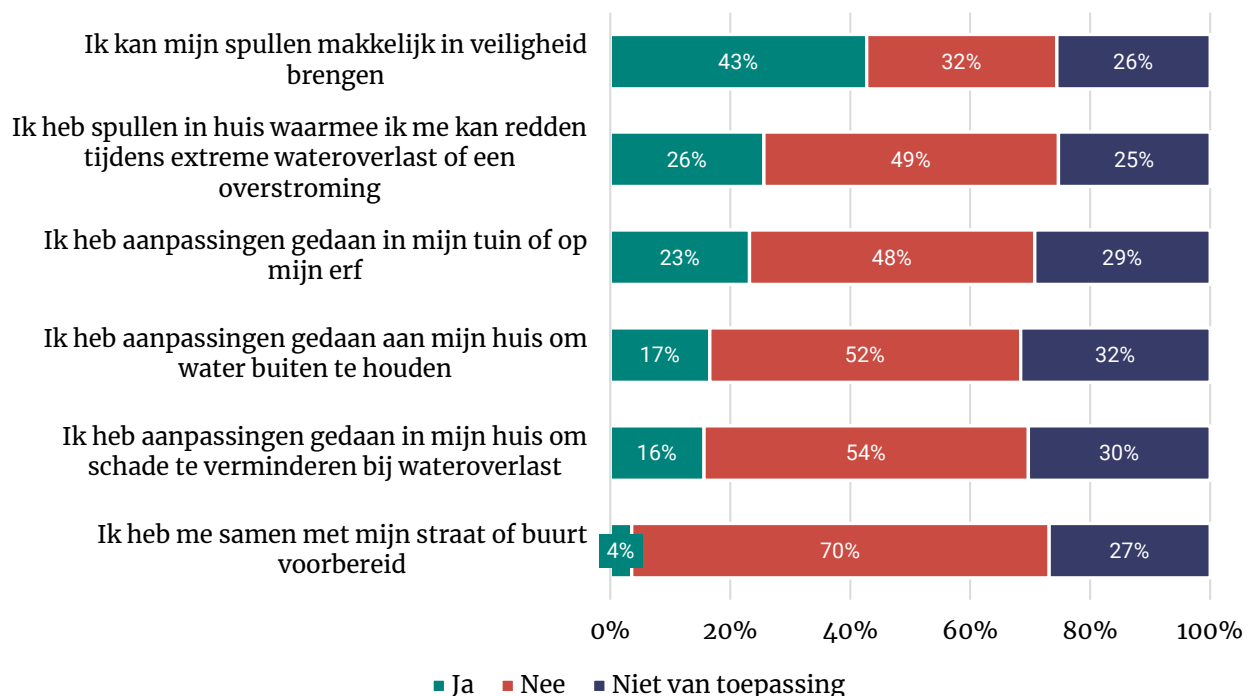
⁵ Deze uitkomst komt overeen met wat er is gevonden in het onderzoek dat Enneüs in 2023 heeft uitgevoerd voor het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. Toen gaf 68 procent van de inwoners aan dat ze zich hebben voorbereid op een noodsituatie door extreme wateroverlast. Vanwege verschillen in methode en vraagstellingen kunnen we deze uitkomsten echter niet direct met elkaar vergelijken.

⁶ In de vragenlijst zijn aan inwoners zes categorieën van maatregelen voor voorbereiding op wateroverlast voorgelegd (zie het kader op de volgende pagina). Binnen deze zes categorieën bestaan dus nog weer verscheidene opties aan maatregelen.

Zo zien we dat meer bewoners van hoogbouw dan laagbouw ‘niet van toepassing’ hebben geantwoord bij het doen van aanpassingen in de tuin of aan het erf (64% t.o.v. 24%). Vanwege deze redenen is het lastig om een inhoudelijke interpretatie te geven aan deze antwoordcategorie. Het is daarom vooral van belang om te focussen op de inwoners die de maatregel wel of niet hebben genomen.

Figuur 4.1 – Wat doe je nu zelf al om voorbereid te zijn op wateroverlast?

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

In bovenstaande vraag konden inwoners door middel van een klikbare informatiekноп per categorie specifieke voorbeelden van maatregelen zien:

- **Ik heb aanpassingen gedaan aan mijn huis om water buiten te houden.** Bijvoorbeeld waterkerende schotten of zandzakken in huis gehaald, of de muren waterdicht gemaakt.
- **Ik heb aanpassingen gedaan in mijn huis om schade te verminderen bij wateroverlast.** Bijvoorbeeld waterbestendige vloeren of stopcontacten hoger geplaatst.
- **Ik heb spullen in huis waarmee ik me kan redden tijdens extreme wateroverlast of een overstroming.** Bijvoorbeeld een noodpakket of een pomp.
- **Ik heb aanpassingen gedaan in mijn tuin of op mijn erf.** Bijvoorbeeld de regenwaterafvoer afgekoppeld, de tuin groener gemaakt of een vijver aangelegd.
- **Ik heb me samen met mijn straat of buurt voorbereid.** Bijvoorbeeld door afspraken te maken om elkaar te helpen.
- **Ik kan mijn spullen makkelijk in veiligheid brengen.** Bijvoorbeeld waardevolle spullen hoog gezet en belangrijke documenten makkelijk bij elkaar gelegd.

Acht procent van de inwoners van Limburg geeft aan nog iets anders gedaan te hebben om voorbereid te zijn op wateroverlast. Zo zijn enkele inwoners verhuisd. Verder heeft een aantal inwoners (zelf) informatie opgezocht of weten ze waar ze naar toe moeten in geval van nood. Tot slot geven inwoners aan dat zij de gemeente hebben ingelicht, bijvoorbeeld dat het rioolstelsel niet meer goed functioneert of hun onvrede over de wateroverlast gedeeld.

Leeftijd

Voor de meeste categorieën van maatregelen geldt dat inwoners van 18 t/m 49 jaar deze vaker nemen dan de oudere inwoners (vanaf 50 jaar). Daarnaast kunnen 65-plussers minder goed dan alle inwoners die jonger zijn dan zij hun spullen in veiligheid brengen (23% t.o.v. tussen 33% en 36%).

Ervaring met wateroverlast

Het nemen van maatregelen tegen wateroverlast komt onder inwoners die zelf wateroverlast hebben meegemaakt, meer voor dan bij inwoners die niet eerder wateroverlast hebben meegemaakt (82% neemt één of meerdere categorieën van maatregelen t.o.v. 56%). Zij nemen alle zes de categorieën van maatregelen vaker dan inwoners die geen eerdere ervaring hebben met wateroverlast.

4.1.2 Plannen voor voorbereiding op wateroverlast

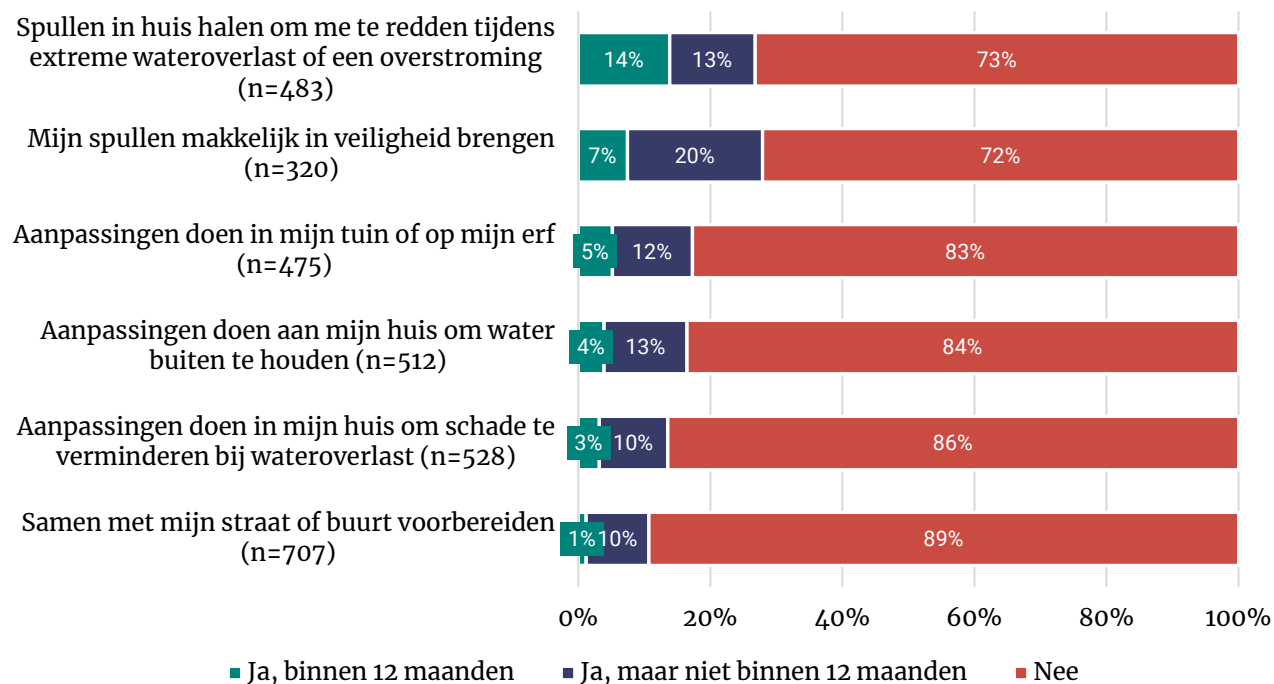
Een vijfde wil zich binnen 12 maanden gaan voorbereiden op wateroverlast

Voor de categorieën van maatregelen die inwoners niet nemen, vroegen we of zij *van plan zijn* om dit in de komende 12 maanden te doen om zich voor te bereiden op wateroverlast. Ruim vier op de tien inwoners (42%) die zich nu nog niet hebben voorbereid op wateroverlast, zijn van plan om één of meerdere typen maatregelen te nemen. Iets meer dan 20 procent van de Limburgers die nu nog niet zijn voorbereid, is van plan om dit binnen 12 maanden te doen.

De intentie onder inwoners om de maatregel binnen 12 maanden te nemen, is het grootst bij ‘spullen in huis halen om me te redden tijdens extreme wateroverlast of een overstroming’ (14%, zie Figuur 4.2). Ruim een achtste (13%) is wel van plan om dit te doen, maar niet binnen 12 maanden. Zeven procent geeft aan er binnen 12 maanden voor te zorgen dat ze hun spullen makkelijk in veiligheid kunnen brengen, een vijfde (20%) is van plan om dit later te gaan regelen. Voor alle zes maatregelen geldt dat een groot deel, namelijk 70 tot 90 procent van de inwoners die de maatregel nog niet treffen, ook *niet* van plan is om dit te gaan doen. Dit aandeel is het grootst bij de maatregel ‘samen met mijn straat of buurt voorbereiden’ (89%).

Figuur 4.2 – Ben je van plan om de volgende dingen te doen in de komende 12 maanden om jezelf voor te bereiden op wateroverlast?

Basis: inwoners die de maatregel nog niet hebben genomen (n in figuur).

We vroegen ook aan inwoners om in een open antwoordveld aan te geven of zij in de komende 12 maanden van plan zijn om nog iets anders te doen om voorbereid te zijn op wateroverlast. Een thema dat regelmatig terugkeert, is het in de gaten houden van de waterafvoer. Ook de riolering komt in dit kader voorbij. Zo geeft iemand aan dat ze bij de gemeente gaan aangeven dat ze de riolering moeten verbeteren. Andere inwoners benoemen het aanschaffen van bepaalde zaken, zoals een noodpakket of zandzakken. Ook noemt een deel het inwinnen van informatie, bijvoorbeeld bij de gemeente of het waterschap.

“De waterafvoer in het appartementencomplex waar ik woon goed in de gaten houden en zo nodig z.s.m. rapporteren aan de woningbouwvereniging.”

“Vragen stellen bij de gemeente over de mogelijkheid om regenwater opslag in te graven in eigen tuin. Te gebruiken als extra opslag, maar ook voor bewateren van tuin en/of aansluiten of toilet.”

“Zorgen dat de rioolputten vrij blijven van bladeren e.a.”

Leeftijd

Inwoners in de leeftijd 25 tot 44 jaar (tussen 50% en 53%) zijn vaker dan 75-plussers (21%) van plan om zich binnen de komende 12 maanden of later voor te bereiden op wateroverlast. Bij 'aanpassingen doen aan het huis om water buiten te houden' zijn er bij intentie geen verschillen tussen leeftijdsgroepen.

Ervaring met wateroverlast

Inwoners die eerder wateroverlast hebben ervaren, zijn vaker (59%) van plan om binnen 12 maanden maatregelen te treffen dan inwoners die geen eerdere ervaring hebben met wateroverlast (36%). Dit geldt voor aanpassingen doen aan de tuin of het erf (11% t.o.v. 3%) en aanpassingen doen aan het huis om water buiten te houden (9% t.o.v. 2%).

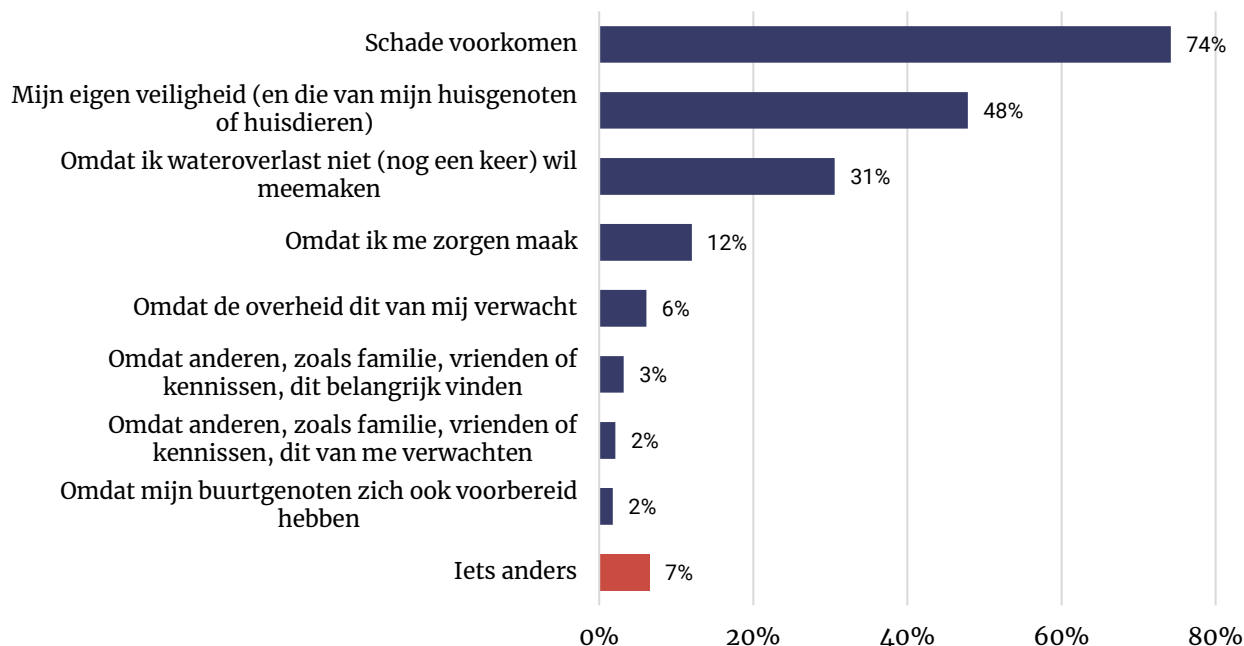
4.1.3 Redenen voor voorbereiding op wateroverlast

Voorkomen van schade meest voorkomende reden voor het voorbereiden op wateroverlast

Aan inwoners die één of meerdere maatregelen hebben genomen ter voorbereiding op wateroverlast, of van plan zijn om dit te doen, vroegen we wat voor hen de belangrijkste redenen zijn om zichzelf voor te bereiden op wateroverlast. De meest genoemde reden is het voorkomen van schade: bijna driekwart van de inwoners (74%) heeft dit genoemd (Figuur 4.3). Daarna volgt de eigen veiligheid (en die van huisgenoten of huisdieren) en het niet (nog een keer) willen meemaken van wateroverlast (respectievelijk 48% en 31%). Twaalf procent van de inwoners zegt zich voor te hebben bereid op wateroverlast, omdat zij zich zorgen maken. De invloed van mensen in de omgeving is voor weinig inwoners een reden om zich voor te bereiden op wateroverlast. Drie procent neemt één of meerdere maatregelen omdat familie, vrienden of kennissen dit belangrijk vinden en 2 procent omdat familie, vrienden of kennissen dit van hen verwachten. Een vergelijkbaar klein aandeel heeft zich voorbereid omdat hun buurtgenoten dat ook doen (2%).

Figuur 4.3 – Wat zijn voor jou de belangrijkste redenen om jezelf voor te bereiden op wateroverlast? Maximaal 3 antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners die één of meerdere maatregelen nemen of dit van plan zijn (n = 725).

In het open antwoordveld onder ‘andere redenen’ geeft een relatief groot deel aan dat voorbereiden op wateroverlast niet op hen van toepassing is, bijvoorbeeld vanwege de ligging van hun woning of omdat zij hoog wonen.⁷ Voor enkele inwoners hangt voorbereiding op wateroverlast samen met ‘zelfredzaamheid’ en zien ze het dus als hun verantwoordelijkheid.

Leeftijd

Alleen bij de reden ‘ik bereid me voor op wateroverlast vanwege mijn eigen veiligheid (en die van hun huisgenoten of huisdieren)’ zijn er verschillen naar leeftijd zichtbaar. Voor inwoners van 18-34 jaar is dit voor 69 procent een belangrijke reden. Dit ligt hoger dan bij alle oudere leeftijdsgroepen.

Ervaring met wateroverlast

Inwoners die een ervaring hebben met wateroverlast geven ten opzichte van inwoners die geen ervaring hebben met wateroverlast vaker aan dat zij de volgende redenen hebben om zich voor te bereiden op wateroverlast:

- schade voorkomen (82% t.o.v. 70%);
- omdat ik wateroverlast niet (nog een keer) wil meemaken (44% t.o.v. 24%);
- omdat ik me zorgen maak (19% t.o.v. 9%).

⁷ Deze inwoners hebben eerder in de vragenlijst wel bij minimaal één van de zes voorbereidingsmaatregelen aangegeven dat zij dit al doen of dat ze van plan zijn om dit binnen de komende 12 maanden of later te doen.

Is er een relatie tussen de redenen van inwoners om zich voor te bereiden op wateroverlast en hun risicoperceptie? Er zijn twee redenen die voor inwoners met een hoge risicoperceptie, in vergelijking met inwoners met een lage risicoperceptie, belangrijker zijn (Tabel 4.1). Bijna de helft van de inwoners met een hoge risicoperceptie geeft aan zich voor te bereiden op wateroverlast omdat ze dit niet (nog een keer) willen meemaken (47%). Dit aandeel ligt hoger dan bij inwoners met een lage risicoperceptie (22%). Ook is 'omdat ik me zorgen maak' voor meer inwoners met een hoge risicoperceptie dan een lage risicoperceptie een reden om maatregelen te treffen tegen wateroverlast (20% tegenover 6%).

Tabel 4.1 – Belangrijkste redenen om jezelf voor te bereiden op wateroverlast X Risicoperceptie. Maximaal drie antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners die één of meerdere maatregelen nemen of dit van plan zijn (n in tabel).

	Risicoperceptie (persoonlijk)*	
	Lage risicoperceptie (n=390)	Hoge risicoperceptie (n=128)
Schade voorkomen	71%	81%
Mijn eigen veiligheid (en die van mijn huisgenoten of huisdieren)	46%	46%
Omdat ik wateroverlast niet (nog een keer) wil meemaken	22%	47%
Omdat ik me zorgen maak	6%	20%
Omdat de overheid dit van mij verwacht	6%	8%
Omdat anderen, zoals familie, vrienden of kennissen, dit belangrijk vinden	2%	5%
Omdat anderen, zoals familie, vrienden of kennissen, dit van me verwachten	3%	1%
Omdat mijn buurtgenoten zich ook voorbereid hebben	1%	1%
Iets anders	11%	2%

*De kleuren in de tabel geven aan wat de significante verschillen tussen de groepen zijn. De groepen die blauw gekleurd zijn, hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

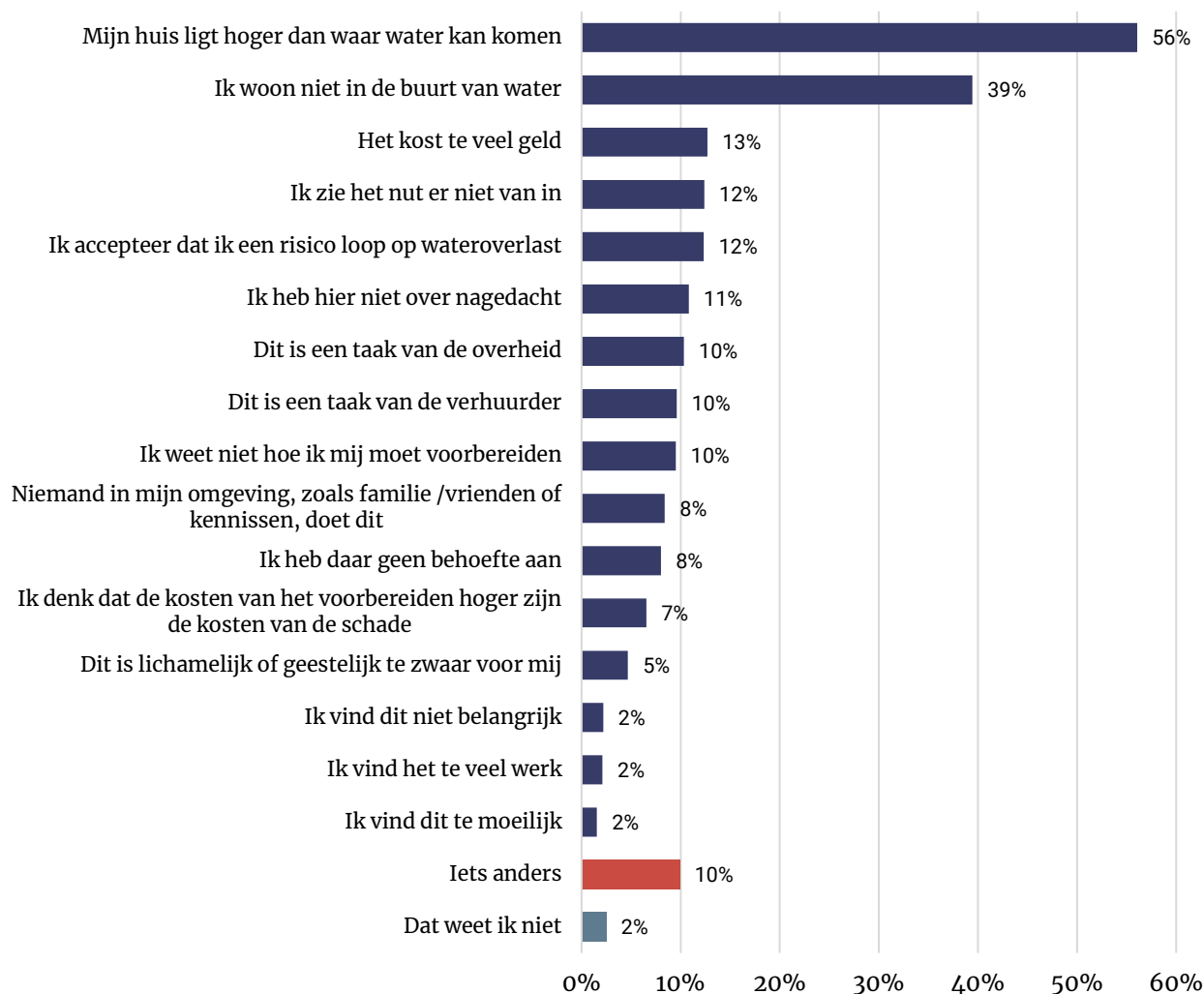
*Risicoperceptie is gebaseerd op de volgende vraag: Hoe groot is volgens jou de kans dat jij zelf wateroverlast meemaakt binnen nu en 5 jaar? (Lage risicoperceptie = kans is (heel) klein, hoge risicoperceptie = kans is (heel) groot). In de tabel zijn de categorieën 'niet klein/niet groot' (n=188) en 'weet ik niet' (n=19) niet getoond.

Meeste inwoners bereiden zich niet voor vanwege verwachting dat het risico klein is
 'Mijn huis ligt hoger dan waar het water kan komen' is voor inwoners van Limburg de belangrijkste reden om zich *niet* voor te bereiden op wateroverlast (Figuur 4.4). Ruim de helft van de inwoners (56%) heeft deze reden genoemd. Bijna vier op de tien inwoners (39%) geven aan dat zij niet in de buurt wonen van water. Deze twee redenen hebben beide te maken met een inschatting dat het risico op wateroverlast relatief klein is. Wel geeft 12 procent aan dat zij accepteren dat ze een risico lopen op wateroverlast.

De andere redenen om je niet voor te bereiden, worden relatief minder vaak genoemd en liggen dicht bij elkaar. Zo zegt ruim een achtste (13%) dat het voorbereiden op wateroverlast te veel geld kost. Een vergelijkbaar aandeel ziet het nut er niet van in. Twee procent geeft aan dat ze voorbereiden op wateroverlast niet belangrijk vinden, of te veel werk of te moeilijk vinden.

Figuur 4.4 – Wat zijn voor jou de belangrijkste redenen waarom jij je (nog) niet hebt voorbereid? Maximaal 5 antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners die niet één of meerdere maatregelen nemen en dit ook niet van plan zijn (n = 556).

Voor 10 procent speelt er een andere reden waarom zij zich (nog) niet hebben voorbereid op wateroverlast. Een deel van deze groep geeft aan dat zij al hebben gedaan wat mogelijk is. Een andere inwoner zegt: “Ik doe het zodra de dreiging dichterbij komt.” Enkele inwoners accepteren dat ze in het geval van wateroverlast schade zullen oplopen. Met name als het gaat om de kelder wordt dit risico geaccepteerd. Eén iemand verwoordt het bijvoorbeeld als volgt: “Het gaat om spullen in de kelder. Dat zij dan maar zo.”

Tabel 4.2 – Belangrijkste redenen waarom men zich (nog) niet heeft voorbereid.
Maximaal vijf antwoorden mogelijk. Naar leeftijd en ervaring met wateroverlast.
Basis: inwoners die niet één of meerdere maatregelen nemen en dit ook niet van plan zijn (n = 556).

	Leeftijd				Ervaring met wateroverlast	
	18-34 (n=80)	35-49 (n=84)	50-64 (n=171)	65+ (n=221)	Ja (n=148)	Nee (n=408)
Ik woon niet in de buurt van water	33%	29%	43%	48%	21%	46%
Mijn huis ligt hoger dan waar water kan komen	45%	46%	66%	63%	31%	65%
Ik heb daar geen behoefte aan	9%	11%	7%	6%	8%	8%
Ik vind dit te moeilijk	3%	2%	1%	1%	2%	1%
Ik vind het te veel werk	6%	3%	1%	0%	2%	2%
Ik weet niet hoe ik mij moet voorbereiden	18%	10%	7%	5%	6%	11%
Het kost te veel geld	27%	17%	7%	4%	23%	9%
Ik heb hier niet over nagedacht	20%	13%	7%	5%	9%	12%
Ik zie het nut er niet van in	15%	15%	10%	10%	7%	14%
Dit is lichamelijk of geestelijk te zwaar voor mij	6%	3%	6%	4%	7%	4%
Ik vind dit niet belangrijk	2%	2%	1%	3%	1%	2%
Ik accepteer dat ik een risico loop op wateroverlast	12%	13%	9%	16%	23%	8%
Dit is een taak van de overheid	15%	14%	6%	8%	16%	8%
Dit is een taak van de verhuurder	20%	6%	7%	7%	13%	8%
Ik denk dat de kosten van het voorbereiden hoger zijn de kosten van de schade	6%	7%	6%	7%	10%	5%
Niemand in mijn omgeving, zoals familie, vrienden of kennissen, doet dit	14%	9%	7%	5%	5%	9%
Dat weet ik niet	1%	5%	3%	1%	5%	2%
Iets anders	8%	10%	12%	9%	21%	6%

*De kleuren in de tabel geven aan wat de significante verschillen tussen de groepen zijn. De groepen die blauw gekleurd zijn, hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

Leeftijd

Er zijn drie redenen die voor inwoners van 18 t/m 34 jaar, in vergelijking met oudere inwoners (50-plussers), belangrijker zijn voor waarom ze zich (nog) niet hebben voorbereid op wateroverlast:

- Ik weet niet hoe ik mij kan voorbereiden.
- Het kost te veel geld.
- Ik heb hier niet over nagedacht.

Inwoners van 18 t/m 34 jaar geven ook vaker dan alle oudere inwoners aan dat de voorbereiding op wateroverlast een taak is van de verhuurder. Hierin speelt de woonvorm waarin deze jongere leeftijdsgroep meestal woont mogelijk mee.

Ervaring met wateroverlast

Inwoners die zelf ooit een ervaring hebben gehad met wateroverlast geven, in vergelijking met inwoners voor wie dit niet geldt, vaker aan dat zij zich (nog) niet hebben voorbereid omdat:

- Het te veel geld kost (23% t.o.v. 9%).
- Ze accepteren dat ze risico lopen op wateroverlast (23% t.o.v. 8%).
- Dit een taak is van de overheid (16 t.o.v. 8%).⁸

Op welke manier is er een relatie tussen de risicoperceptie van inwoners en hun redenen om zich (nog) *niet* voor te bereiden op wateroverlast? Er zijn twee redenen die voor inwoners met een lage risicoperceptie belangrijker zijn dan voor inwoners met een hoge risicoperceptie (Tabel 4.3): mijn huis ligt hoger dan waar water kan komen (65%) en ik woon niet in de buurt van water (48%). Beide redenen hangen waarschijnlijk samen met hoe groot volgens de inwoners de kans is dat zij zelf wateroverlast zullen ervaren (risicoperceptie).

Er zijn vijf redenen die inwoners met een hoge risicoperceptie vaker noemen dan inwoners met een lage risicoperceptie waarom ze zich niet hebben voorbereid op wateroverlast:

- 1 Het kost te veel geld (22% tegenover 8%).
- 2 Ik accepteer dat ik een risico loop op wateroverlast (25% tegenover 9%).
- 3 Dit is een taak van de overheid (20% tegenover 6%).
- 4 Dit is lichamelijk of geestelijk te zwaar voor mij (17% tegenover 3%).
- 5 Ik vind het te veel werk (5% tegenover 1%).

Voor deze resultaten geldt wel dat we de uitkomsten als indicatief moeten beschouwen. De groep 'hoge risicoperceptie' is namelijk gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=71).

⁸ Inwoners die zelf ervaring hebben met wateroverlast geven vaker een 'anders, namelijk' antwoord (20%) dan de inwoners zonder ervaring met wateroverlast (6%).

Tabel 4.3 - Belangrijkste redenen om jezelf (nog) niet voor te bereiden op wateroverlast X Risicoperceptie. Maximaal vijf antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners die één of meerdere maatregelen nemen of dit van plan zijn (n in tabel).

	Risicoperceptie (persoonlijk)*	
	Lage risicoperceptie (n=358)	Hoge risicoperceptie (n=71)*
Mijn huis ligt hoger dan waar water kan komen	65%	20%
Ik woon niet in de buurt van water	48%	11%
Het kost te veel geld	8%	22%
Ik zie het nut er niet van in	14%	4%
Ik accepteer dat ik een risico loop op wateroverlast	9%	25%
Ik heb hier niet over nagedacht	11%	5%
Dit is een taak van de overheid	6%	20%
Dit is een taak van de verhuurder	9%	7%
Ik weet niet hoe ik mij moet voorbereiden	8%	13%
Niemand in mijn omgeving, zoals familie /vrienden of kennissen, doet dit	7%	13%
Ik heb daar geen behoefte aan	10%	6%
Ik denk dat de kosten van het voorbereiden hoger zijn dan de kosten van de schade	4%	10%
Dit is lichamelijk of geestelijk te zwaar voor mij	3%	17%
Ik vind dit niet belangrijk	3%	1%
Ik vind het te veel werk	1%	5%
Ik vind dit te moeilijk	1%	3%
Iets anders	6%	33%

*De kleuren in de tabel geven aan wat de significante verschillen tussen de groepen zijn. De groepen die blauw gekleurd zijn, hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

*Risicoperceptie is gebaseerd op de volgende vraag: Hoe groot is volgens jou de kans dat jij zelf wateroverlast meemaakt binnen nu en 5 jaar? (Lage risicoperceptie = kans is (heel) klein, hoge risicoperceptie = kans is (heel) groot). In de tabel zijn de categorieën 'niet klein/niet groot' (n=111) en 'weet ik niet' (n=16) niet getoond.

*Aangezien de uitkomsten voor de groep 'kans op wateroverlast is (heel) groot' is gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=71), beschouwen we deze resultaten als indicatief.

4.1.4 Handelen bij extreme neerslag

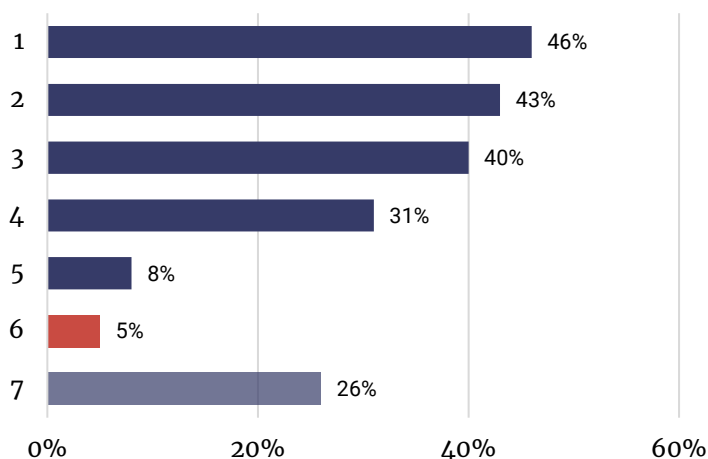
Meubels en spullen hoger plaatsen meest genoemde voorbereiding op extreme neerslag

We legden aan inwoners het volgende (crisis)scenario voor: wat zouden ze doen als er bij hen in de buurt extreme neerslag is voorspeld die kan leiden tot wateroverlast? Bijna de helft van de inwoners (46%) geeft aan dat zij meubels of andere spullen hoger zouden plaatsen. Een iets kleinere groep zou hulp bieden aan buurtgenoten (43%) en vier op de tien zouden losse spullen naar binnen brengen. Een relatief klein deel van de inwoners, namelijk minder dan een tiende (8%), geeft aan dat zij in het geval van dit scenario waterkerende schotten zouden plaatsen. Een kwart van de inwoners (26%) zegt dat zij geen van de genoemde maatregelen zouden nemen in het scenario van extreme neerslag.

Vijf procent zegt dat zij in het geval van extreme neerslag iets anders zouden doen. De open antwoorden lopen ver uiteen. Er zijn weinig zaken die in meerdere antwoorden terugkeren. Voorbeelden van gegeven antwoorden zijn een waterpomp in de kruipruimte installeren, dakgoten en regenafvoer controleren en hulp bieden via de vrijwillige brandweer.

Figuur 4.5 – Stel: er is extreme neerslag voorspeld die bij jou in de buurt kan leiden tot wateroverlast. Welke van de volgende dingen ga jij doen? Meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

4.2 Buurt

In deze paragraaf bespreken we eerst of Limburgers zich met de straat of buurt voorbereiden op wateroverlast. Vervolgens behandelen we de mate waarin er sprake is van een sociale norm als het gaat om voorbereiden op wateroverlast.

4.2.1 Voorbereiding met de buurt

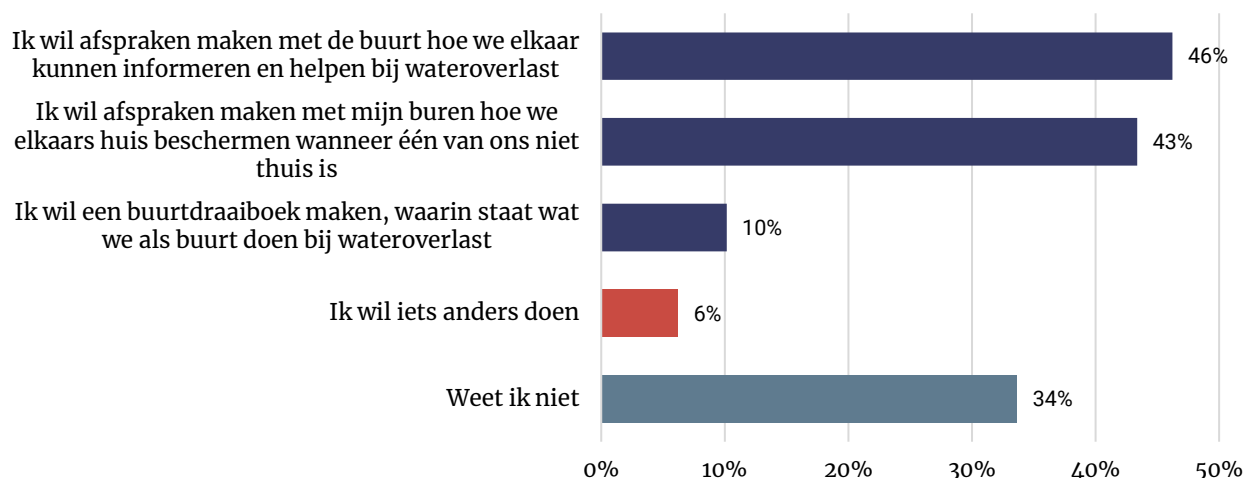
Klein deel van de inwoners bereidt zich met de buurt voor op wateroverlast

Naast individuele voorbereiding op wateroverlast kunnen inwoners ook samen met de buurt maatregelen treffen tegen wateroverlast. Paragraaf 3.1 laat zien dat een relatief klein deel van de inwoners, namelijk 4 procent, zich samen met hun straat of buurt heeft voorbereid op wateroverlast (Figuur 4.1). Van de inwoners die nog geen maatregelen hebben getroffen met de buurt, geeft een ruime meerderheid aan dat ze dit ook niet van plan zijn (89%, zie Figuur 4.2).

Als we kijken naar de inwoners die zich op dit moment wel met hun straat of buurt hebben voorbereid op wateroverlast, op welke manier doen ze dit dan? Ongeveer de helft geeft aan dat ze weten waar de kwetsbare mensen in hun buurt of straat wonen en hoe ze hen kunnen helpen (49%), ruim een derde heeft afspraken gemaakt in hun straat of buurt over hoe ze elkaar kunnen informeren bij wateroverlast (36%). Omdat deze resultaten zijn gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=35), zijn deze uitkomsten indicatief.

Aan inwoners die zich nog *niet* met hun straat of buurt hebben voorbereid op wateroverlast maar dit wel van plan zijn, vroegen we ook op wat voor manier zij dit willen doen (Figuur 4.6). Bijna de helft zegt dat ze afspraken willen maken met hun buurt over hoe ze elkaar kunnen informeren en helpen bij wateroverlast (46%). Een iets kleiner deel (43%) wil afspraken maken met hun burens over hoe ze elkaars huis kunnen beschermen wanneer één van hen niet thuis is. Tien procent zegt een buurt draaiboek te willen maken. Ruim een derde (34%) weet niet op wat voor manier ze zich met hun buurt willen voorbereiden op wateroverlast. Aangezien het aantal waarnemingen opnieuw relatief klein is (n=71), zijn deze resultaten als indicatief te beschouwen.

Figuur 4.6 – Op wat voor manier wil jij je met jouw buurt voorbereiden? Meerdere antwoorden mogelijk.
Basis: inwoners die van plan zijn om zich met hun buurt of straat voor te bereiden (n = 71).

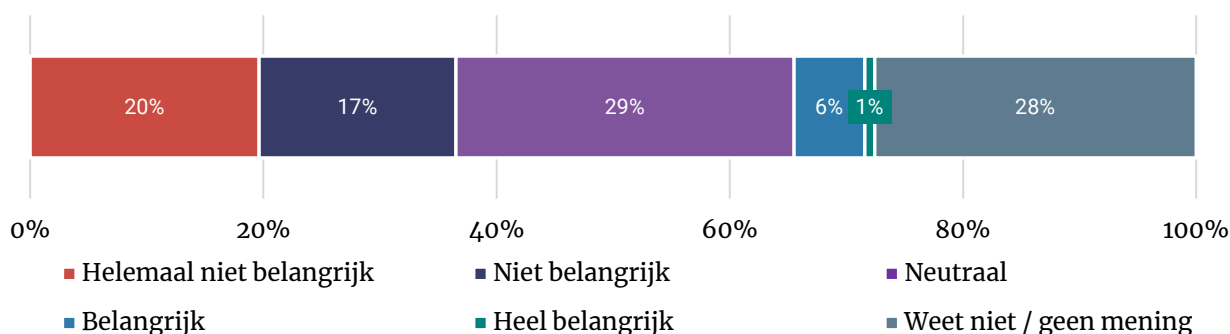

4.2.2 Sociale norm

Belang dat burens hechten aan voorbereiding wordt relatief laag ingeschat

Er kan sprake zijn van een sociale norm in de straat of de buurt om je voor te bereiden op wateroverlast. We stelden aan alle inwoners de volgende vraag: denk je dat je burens het belangrijk vinden dat jij jezelf hebt voorbereid op wateroverlast? De meeste inwoners zeggen dat hun burens hier neutraal tegenover staan (29%) of geven aan dit niet te weten (28%). In totaal denkt ruim een derde dat hun burens het helemaal niet belangrijk (20%) of niet belangrijk (17%) vinden dat zij zichzelf hebben voorbereid op wateroverlast. Een relatief klein aandeel is van mening dat hun burens hier wel belang aan hechten: 6 procent van de inwoners denkt dat hun burens het belangrijk vinden dat ze zich voorbereiden op wateroverlast en 1 procent denkt dat dit heel belangrijk is voor hun burens.

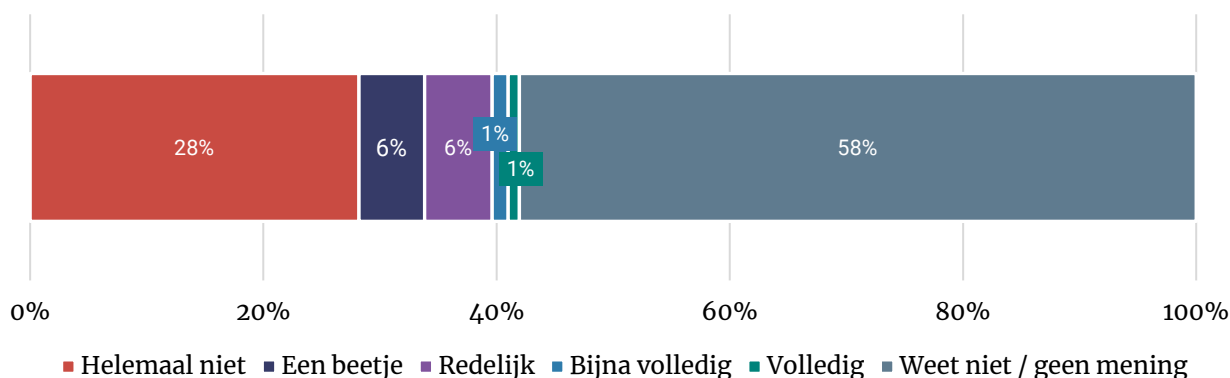
Figuur 4.7 – Denk je dat je buren het belangrijk vinden dat jij jezelf hebt voorbereid op wateroverlast?
 Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Meeste inwoners weten niet of hun buren zich hebben voorbereid op wateroverlast

Meer dan de helft van de inwoners van Limburg (58%) weet niet of hun buren zich hebben voorbereid op wateroverlast. Dit impliceert mogelijk dat inwoners het hier niet met elkaar over hebben. Bijna drie op de tien inwoners geven aan dat hun buren zich helemaal niet hebben voorbereid. Volgens een relatief klein deel hebben hun buren zich bijna volledig of volledig voorbereid (beide 1%).

Figuur 4.8 – Hebben jouw buren zich voorbereid op wateroverlast? Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

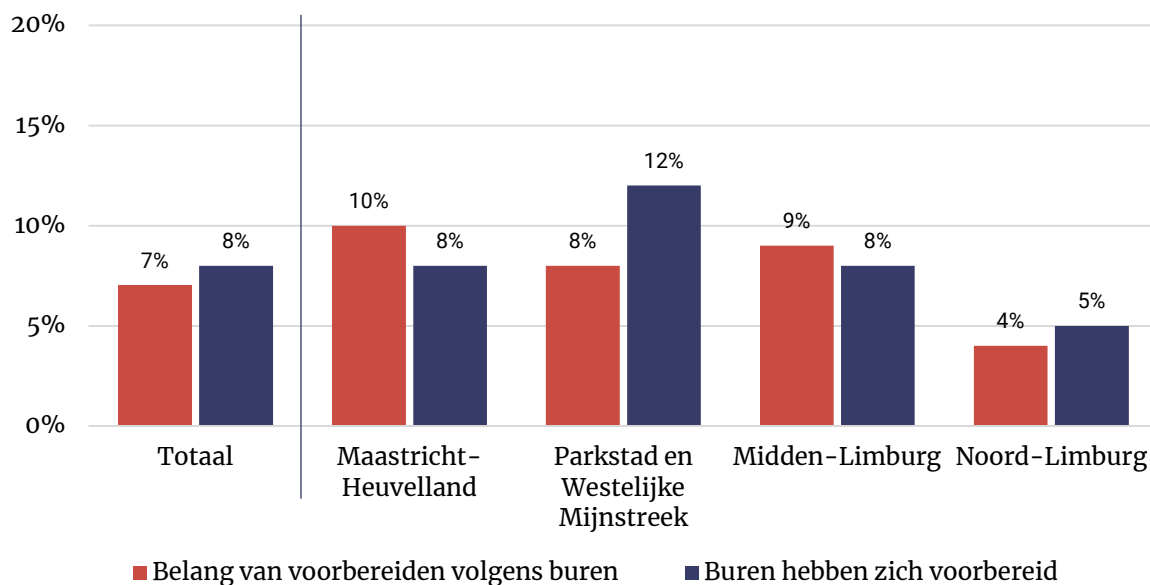

Weinig regionale verschillen bij sociale norm voorbereiding op wateroverlast

In het werkgebied Maastricht-Heuvelland geeft 10 procent van de inwoners aan dat hun buren het (heel) belangrijk vinden dat zij zich hebben voorbereid op wateroverlast. Dit ligt hoger dan in Noord-Limburg (4%). Verder zijn er in dit opzicht geen verschillen tussen de werkgebieden.

In Parkstad en Westelijke Mijnstreek geeft ongeveer een achtste van de inwoners aan dat hun buren zich hebben voorbereid op wateroverlast (12%). Dit ligt hoger dan in Noord-Limburg, waar dit volgens 5 procent van de inwoners het geval is.

Figuur 4.9 – Percentage dat denkt dat hun buren het (heel) belangrijk vinden dat zij zichzelf hebben voorbereid op wateroverlast (% (heel belangrijk) en percentage waarvan de buren zich (bijna) volledig of redelijk hebben voorbereid op wateroverlast (% (bijna) volledig of redelijk). Naar werkgebied.
Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

4.3 Beleid

In deze paragraaf gaan we eerst in op de hulp die Limburgers willen vanuit de overheid als het gaat om voorbereiding op wateroverlast. Vervolgens komen de rollen en verantwoordelijkheden van de overheid versus inwoners aan bod.

4.3.1 Hulp vanuit de overheid

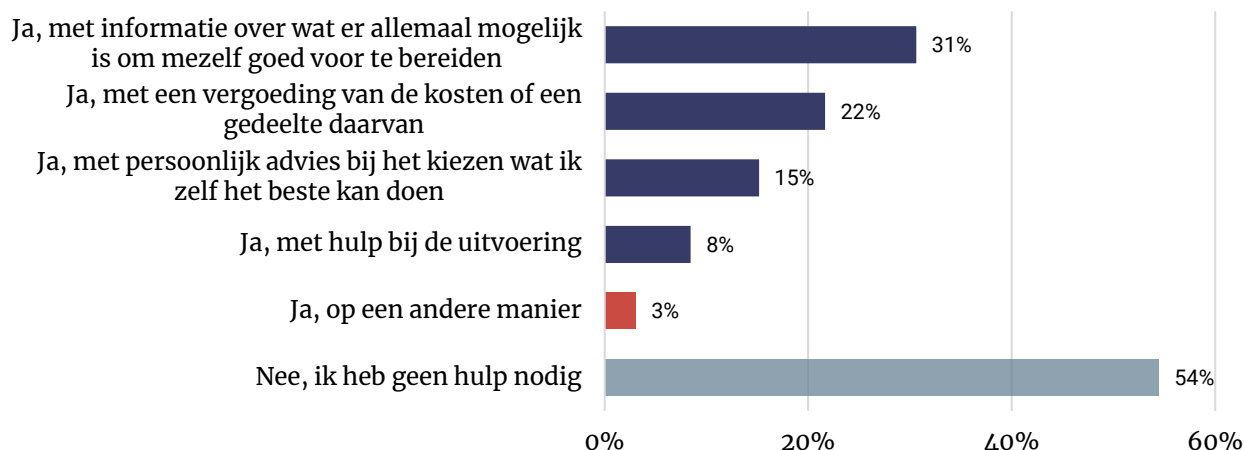
Iets minder dan de helft heeft behoefte aan hulp vanuit de overheid bij voorbereiding op wateroverlast

Een meerderheid van de Limburgers (54%) heeft naar eigen zeggen *geen* hulp nodig vanuit de overheid om zichzelf voor te bereiden op wateroverlast. In totaal heeft 46 procent van de inwoners dus wel behoefte aan hulp. Informatie over wat er allemaal mogelijk is om jezelf voor te bereiden wordt door hen het meest genoemd (31%). Ruim een vijfde van de inwoners (22%) heeft behoefte aan een (gedeeltelijke) vergoeding van de kosten. Verder wil 15 procent graag persoonlijk advies vanuit de overheid bij het maken van hun keuze en wenst 8 procent ook daadwerkelijk hulp bij de uitvoering.

Drie procent van de inwoners wil graag op een ‘andere’ manier hulp ontvangen vanuit de overheid om zichzelf voor te bereiden op wateroverlast. Zo pleiten sommige inwoners bijvoorbeeld voor beter beheer van riolering en waterafvoer. Andere inwoners trekken dit breder en stellen dat de overheid wateroverlast helemaal moet voorkomen.

Figuur 4.10 – Wil je hulp ontvangen vanuit de overheid om jezelf voor te bereiden op wateroverlast?
Meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

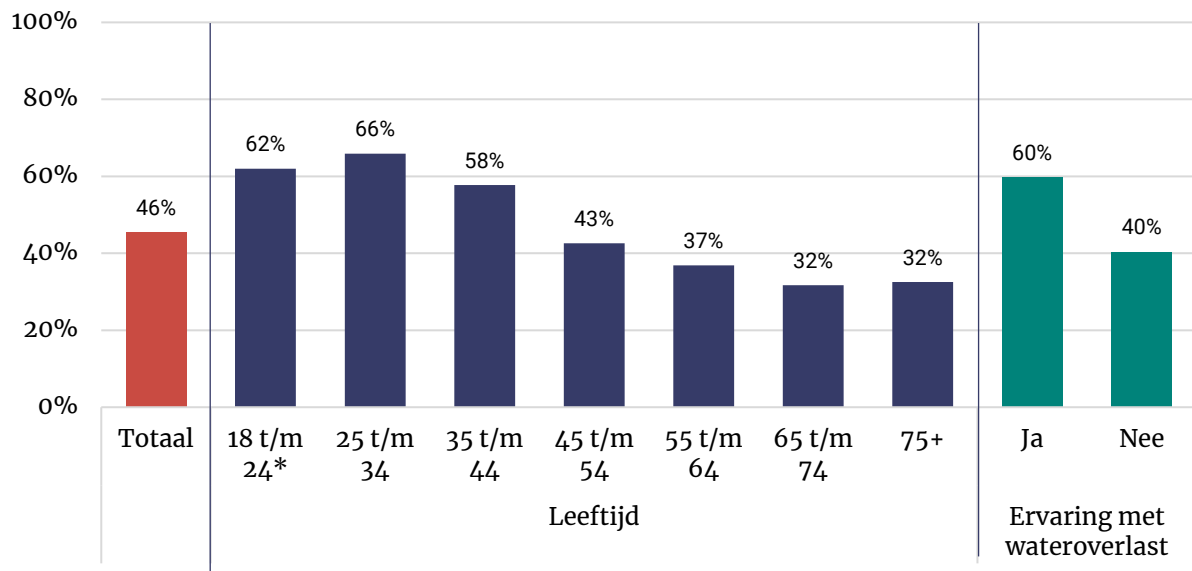
Resultaten open link:

Van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link, wil driekwart (76%) hulp ontvangen vanuit de overheid om zich voor te bereiden op wateroverlast. Zij noemen het meest een vergoeding van de kosten of een gedeelte daarvan (38%) en informatie over wat er allemaal mogelijk is om zichzelf goed voor te bereiden (35%). De behoefte aan hulp vanuit de overheid is bij deze groep dus groter dan bij inwoners die via het panel hebben deelgenomen aan het onderzoek.

Jongere inwoners hebben meer behoefte aan hulp vanuit de overheid

Figuur 4.11 laat zien dat de behoefte onder inwoners aan hulp van de overheid kleiner wordt naarmate de leeftijd toeneemt. De jongere leeftijdsgroepen (18-44 jaar) hebben meer behoefte aan hulp vanuit de overheid dan inwoners van 55 jaar en ouder. Daarnaast hebben inwoners die zelf ooit wateroverlast hebben meegemaakt meer behoefte aan hulp vanuit de overheid dan inwoners die deze ervaring niet hebben (60% t.o.v. 40%).

Figuur 4.11 – Percentage inwoners dat hulp wil ontvangen vanuit de overheid om zichzelf voor te bereiden op wateroverlast. Naar leeftijd en ervaring met wateroverlast.
Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

*De resultaten voor de leeftijdsgroep 18–24 jaar oud zijn gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=44). De lezer dient deze uitkomsten daarom als indicatief te beschouwen.

Inwoners met een hoge risicoperceptie meer behoefte aan hulp vanuit de overheid

De behoefte van inwoners aan hulp vanuit de overheid om zich voor te bereiden op wateroverlast hangt samen met hun persoonlijke risicoperceptie. Van de inwoners die denken dat de kans (heel) groot is dat zij zelf te maken krijgen met wateroverlast, willen bijna acht op de tien hulp ontvangen vanuit de overheid (77%). Voor inwoners met een lage risicoperceptie is dit 31 procent. Tussen het hebben van zorgen over wateroverlast en behoefte aan hulp vanuit de overheid bij voorbereiding hierop, is *geen* sprake van een duidelijke samenhang.

Tabel 4.4 – Hulp ontvangen vanuit de overheid om zichzelf voor te bereiden op wateroverlast X Risicoperceptie en Zorgen over wateroverlast.
Basis: inwoners van Limburg (n in tabel).

	Risicoperceptie persoonlijk*		Zorgen over wateroverlast	
	Lage risicoperceptie (n=635)	Hoge risicoperceptie (n=152)	Helemaal geen of niet zoveel zorgen over wateroverlast (n=206)	Enige of veel zorgen over wateroverlast (n=270)
Percentage dat hulp wil ontvangen vanuit de overheid	31%	77%	32%	39%
Percentage dat geen hulp wil ontvangen vanuit de overheid	69%	23%	69%	62%

*De kleurtjes in de tabel geven aan wat de significante verschillen tussen de groepen zijn. De groepen die blauw gekleurd zijn hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

*Risicoperceptie is gebaseerd op de volgende vraag: Hoe groot is volgens jou de kans dat jij zelf wateroverlast meemaakt binnen nu en 5 jaar? (Lage risicoperceptie = kans is (heel) klein, hoge risicoperceptie = kans is (heel) groot). In de tabel zijn de categorieën 'niet klein/niet groot' (n=236) en 'weet ik niet' (n=34) niet getoond.

4.3.2 Rollen en verantwoordelijkheden

Helpt inwoners wil op de hoogte worden gehouden over de aanpak van wateroverlast

Aan inwoners is een aantal voorbeelden voorgelegd van hoe de overheid inwoners kan helpen bij het voorkomen van schade, en hoe inwoners samen met de overheid aan de slag kunnen om wateroverlast te voorkomen. Vervolgens vroegen we welke manier het beste bij hen past (Tabel 4.5). Deze vormen volgen de opbouw van *The Ladder of Citizen Participation* van Sherry Arnstein. De participatieladder heeft een oplopend karakter, van informeren tot meebeslissen. Een hogere trede op de ladder verwijst naar een meer actieve vorm van participatie door inwoners.

Bijna twee derde van de Limburgers (67%) heeft een voorkeur voor één van de in Tabel 4.5 genoemde participatievormen om samen met de overheid aan de slag te gaan om wateroverlast te voorkomen. Dit betekent dat 35 procent zich dus niet kan vinden in de genoemde participatievormen (Tabel 4.5). Het kan zijn dat dit deel van de inwoners niet wil participeren, maar ook dat zij wel willen participeren, maar niet op één van de genoemde manieren.

In de voorkeuren van inwoners voor de manier van participeren, herkennen we de participatieladder. Als inwoners willen participeren, willen zij vooral door de overheid op de hoogte worden gehouden over de aanpak van wateroverlast (51%). Voor actievere vormen van participatie, zoals meedenken en meepraten over de aanpak van wateroverlast, bestaat minder animo. Zo zou 6 procent graag zijn of haar mening geven over uitgewerkte plannen van de overheid om wateroverlast tegen te gaan, bijvoorbeeld in een digitale vragenlijst of bijeenkomst. Twee procent wil graag samen met de overheid plannen bedenken en vervolgens ook meewerken aan de uitvoering.

Tabel 4.5 - Welke manier past het beste bij jou? Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

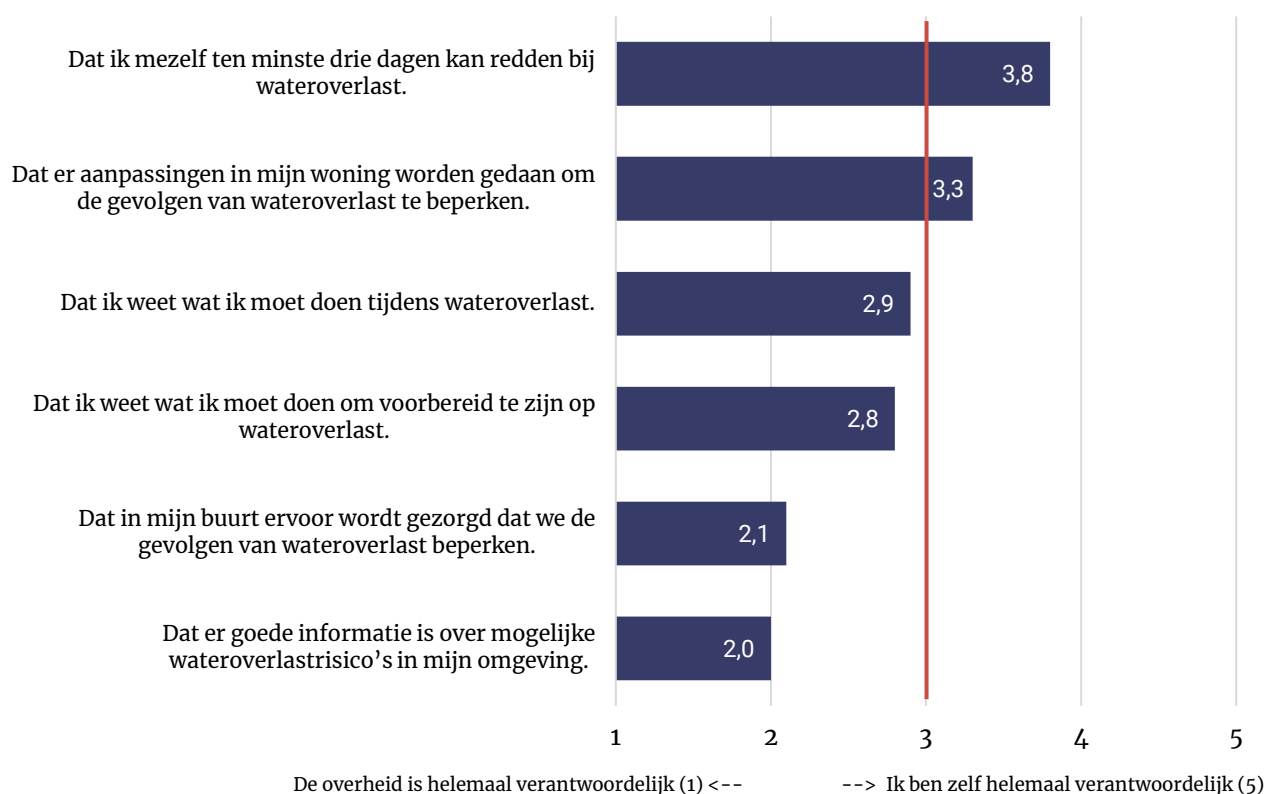
	Percentage
Ik word graag op de hoogte gehouden over de aanpak van wateroverlast.	51%
Ik geef graag mijn mening over uitgewerkte plannen van de overheid om wateroverlast tegen te gaan. Bijvoorbeeld in een digitale vragenlijst of een bijeenkomst.	6%
Ik ga graag eerst het gesprek aan met de overheid. Daarna werkt de overheid de plannen uit en wil ik mijn mening over de plannen geven.	1%
Ik wil graag samen met de overheid plannen bedenken om wateroverlast in mijn omgeving aan te pakken. En ik wil meewerken aan de uitvoering van deze plannen.	2%
Ik wil graag samen met mijn buurt zelf een plan bedenken om beter voorbereid te zijn op wateroverlast. De overheid ondersteunt dit.	5%
Geen van bovenstaande.	35%

Overheid vooral verantwoordelijk voor goede informatie, inwoners voor het zichzelf kunnen redden bij wateroverlast

Vervolgens legden we aan inwoners verschillende uitspraken voor over hoe zij en de overheid zich kunnen voorbereiden op wateroverlast. Wij vroegen bij wie volgens hen de verantwoordelijkheid ligt: bij de overheid, bij henzelf of bij beiden? Figuur 4.12 laat voor iedere uitspraak de gemiddelde score zien. Hoe hoger de score, hoe meer inwoners zichzelf hiervoor verantwoordelijk achten. Een score links van de rode lijn betekent dat inwoners per saldo vinden dat de overheid meer verantwoordelijkheid draagt en een score rechts van de rode lijn dat zij hier zelf meer verantwoordelijk voor zijn. Inwoners vinden dat de meeste verantwoordelijkheid voor de overheid ligt bij goede informatie over mogelijke wateroverlastrisico's in hun omgeving (score 2,0). De verantwoordelijkheid ligt het meest bij de inwoners zelf om zichzelf minstens drie dagen te redden bij wateroverlast (score 3,8). Als het gaat om aanpassingen aan de woning om de gevolgen van wateroverlast te beperken, vinden inwoners ook dat zij hier zelf meer voor verantwoordelijk zijn dan de overheid (score 3,3).

Figuur 4.12 – In hoeverre vind je dat de overheid verantwoordelijk is, of dat je zelf verantwoordelijk bent? Gemiddelde score*.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

* De scores in bovenstaande figuur zijn gemiddelde scores die tonen in welke mate inwoners vinden dat de overheid of zichzelf verantwoordelijk zijn voor verschillende manieren om wateroverlast te voorkomen. De score loopt van 1 tot 5, waarbij 1 staat voor 'de overheid is helemaal verantwoordelijk' en 5 staat voor 'ik ben zelf helemaal verantwoordelijk'. Naarmate de score toeneemt, vinden inwoners dus in grotere mate dat zij zelf verantwoordelijk zijn.

Oudere inwoners vinden aanpassingen doen aan woning vaker hun eigen verantwoordelijkheid

Inwoners van 45 jaar en ouder vinden in grotere mate dan jongere inwoners (18 t/m 24 en 25 t/m 34 jaar) dat het hun eigen verantwoordelijkheid is in plaats van de verantwoordelijkheid van de overheid om aanpassingen te doen aan hun woning om de gevolgen van wateroverlast te beperken (Tabel 4.6). Als het gaat om jezelf minstens drie dagen kunnen redden bij wateroverlast, vinden de jongste inwoners (18 t/m 24 jaar) en de oudste inwoners (75-plus) dit minder vaak hun eigen verantwoordelijkheid.

Bewoners van een koopwoning vinden aanpassingen aan de woning vaker hun eigen verantwoordelijkheid

Ook naar woningtype zijn er verschillen zichtbaar. Er zijn twee zaken die inwoners die in een koopwoning wonen meer hun eigen verantwoordelijkheid vinden dan inwoners die in een huurwoning (vrije sector of sociale huur) wonen: dat er aanpassingen aan de woning worden gedaan om de gevolgen van wateroverlast te beperken en dat ze zichzelf minstens drie dagen kunnen redden bij wateroverlast.

Inwoners die eerdere ervaring hebben met wateroverlast leggen verantwoordelijkheid voor maatregelen vaker bij de overheid neer

Ten slotte vinden inwoners die zelf ooit wateroverlast hebben ervaren, de meeste zaken meer de verantwoordelijkheid van de overheid dan inwoners die zelf niet eerder wateroverlast hebben ervaren. Dit geldt voor goede informatie over mogelijke wateroverlastrisico's in de omgeving, het doen van aanpassingen aan de woning, er in de buurt voor zorgen dat gevolgen van wateroverlast beperkt worden en zichzelf minstens drie dagen kunnen redden bij wateroverlast.

Tabel 4.6 - In hoeverre vind je dat de overheid verantwoordelijk is, of dat je zelf verantwoordelijk bent? Gemiddelde score (1-5)*. Naar leeftijd, woontype en ervaring met wateroverlast.
 Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Kenmerk	Dat er goede informatie is over mogelijke wateroverlast- risico's in mijn omgeving.	Dat in mijn buurt ervoor wordt gezorgd dat we de gevolgen van wateroverlast beperken.	Dat ik weet wat ik moet doen om voorbereid te zijn op wateroverlast.	Dat ik weet wat ik moet doen tijdens wateroverlast.	Dat er aanpassingen in mijn woning worden gedaan om de gevolgen van wateroverlast te beperken.	Dat ik mezelf ten minste drie dagen kan redden bij wateroverlast.
Leeftijd						
18 t/m 24 jaar	2,0	2,4	2,5	2,8	2,9	3,3
25 t/m 34 jaar	1,9	2,2	2,9	3,0	3,0	3,6
35 t/m 44 jaar	2,1	2,2	2,8	2,9	3,3	3,7
45 t/m 54 jaar	1,8	2,1	2,8	2,9	3,5	3,9
55 t/m 64 jaar	2,1	2,1	2,9	3,0	3,5	4,0
65 t/m 74 jaar	2,1	2,2	2,8	3,0	3,5	4,0
75+	2,0	2,0	2,6	2,7	3,5	3,5
Woningtype						
Koopwoning	2,1	2,2	2,9	3,0	3,5	3,9
Huurwoning in vrije sector	1,8	2,1	2,7	2,6	2,8	3,5
Sociale huurwoning	1,9	2,0	2,7	2,9	2,7	3,6
Ervaring met wateroverlast						
Ja	1,9	2,1	2,7	2,9	3,1	3,6
Nee	2,0	2,2	2,8	2,9	3,4	3,9

*De kleuren in de tabel geven aan wat de significante verschillen tussen de groepen zijn. De groepen die blauw gekleurd zijn, hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

* De gemiddelde score loopt van 1 tot 5, waarbij 1 staat voor 'de overheid is helemaal verantwoordelijk' en 5 staat voor 'ik ben zelf helemaal verantwoordelijk'. Naarmate de score toeneemt, vinden inwoners dus in grotere mate dat zij zelf verantwoordelijk zijn.

5 Communicatie

In dit hoofdstuk staat de communicatie over het thema wateroverlast centraal. We gaan eerst in op de bekendheid met het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. Daarna komt het onderwerp ‘informatie over voorbereiden op wateroverlast’ aan bod. Dit gaat over het zoekgedrag van inwoners hoe zij zich kunnen voorbereiden op wateroverlast. Tot slot bespreken we het onderwerp ‘informatie over dreigende wateroverlast’. Via welk communicatiemiddel ontvangen inwoners het liefst informatie over crises bij wateroverlast?

5.1 Naamsbekendheid

In deze paragraaf komt ten eerste de bekendheid van inwoners met het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg aanbod. Vervolgens gaan we in op de websites Wachtnietopwater.nl en Waterklaar.nl.

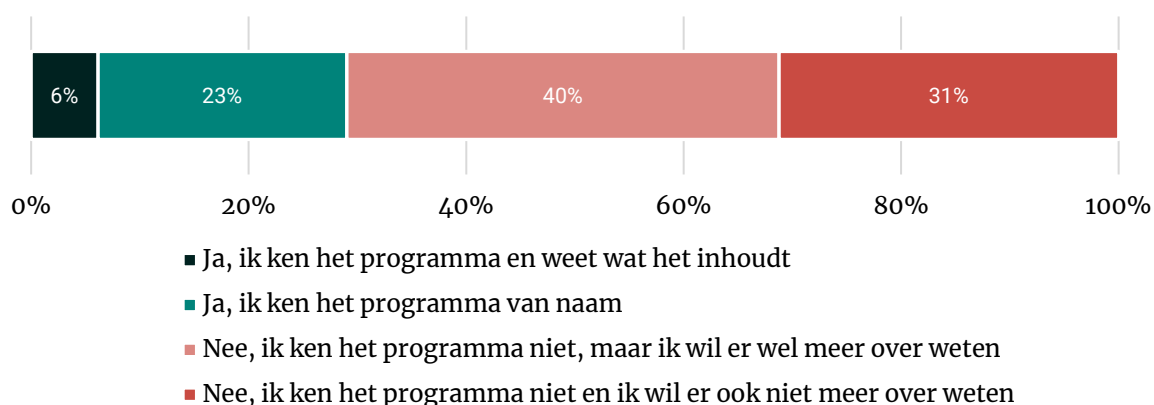
5.1.1 Bekendheid programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg

Drie op de tien inwoners kennen het programma WRL minimaal van naam

Een klein deel van de inwoners, namelijk 6 procent, kent het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg en weet ook wat het inhoudt (Figuur 5.1). Bijna een kwart van de inwoners (23%) kent het programma alleen van naam. Vier op de tien inwoners zijn niet op de hoogte van het programma WRL, maar willen er wel meer over weten. Drie op de tien Limburgers zijn niet bekend met het programma en hebben ook geen behoefte aan meer informatie hierover.

Figuur 5.1 – Ken je het programma Waterveiligheid en Ruimte in Limburg?

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

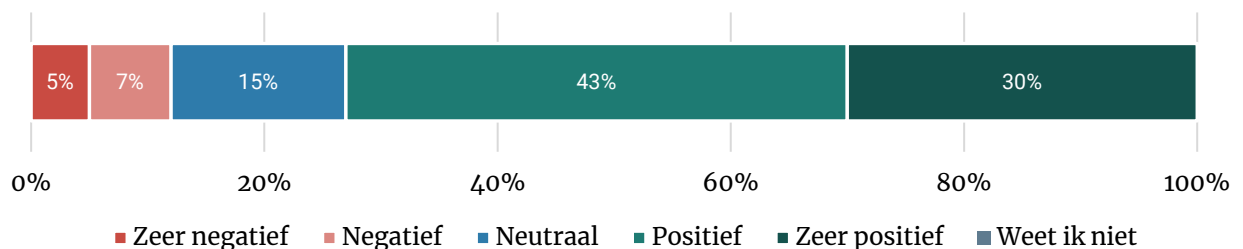
Resultaten open link:

Van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link, kent een kwart (26%) het programma WRL van naam. Een vergelijkbaar aandeel weet ook wat het inhoudt (23%).

De inwoners die weten wat het programma WRL inhoudt, konden vervolgens aangeven wat ze van dit programma vinden (Figuur 5.2). Van de inwoners die weten wat het programma inhoudt, is 43 procent positief en 30 procent zeer positief over het programma. Daarnaast is 15 procent neutraal over het programma. Van de inwoners die weten wat het programma inhoudt, is 12 procent (zeer) negatief over WRL. Vanwege het relatief beperkte aantal respondenten (n=79) gaat het wel om een indicatief oordeel.

Figuur 5.2 – Wat vind je van dit programma?

Basis: inwoners die weten wat het programma WRL inhoudt (n = 79).

Nadat inwoners hebben aangegeven wat ze van het programma vinden, konden ze ook aangeven waarom ze dat vinden. Inwoners die (zeer) positief zijn over het programma, zeggen vooral dat ze het goed vinden dat er iets wordt ondernomen. Ook vinden ze het fijn dat er plannen liggen en men goed geïnformeerd wordt. Er is volgens deze groep ook aandacht voor wat de burger zelf kan doen. Enkele citaten die dit illustreren:

“Er wordt iets ondernomen en uitgevoerd om wateroverlast te verminderen.”

“Geeft een lange termijn oplossing voor de waterproblematiek. Het zal immers vaker gaan voorkomen dat we te maken krijgen met extreme omstandigheden.”

“Het draagt bij aan de bewustwording van de risico's en de mate van eigen verantwoordelijkheid bij wateroverlast.”

“Na 2021 is er goed geëvalueerd en er is in het programma te zien dat gedeelde ervaringen zijn meegenomen en ook verbeteringen zijn doorgevoerd.”

Inwoners die negatief of neutraal over het programma zijn, zeggen bijvoorbeeld dat het plan achter een bureau is bedacht en er niet naar de praktijk wordt gekeken. Enkele inwoners geven aan dat ze het lastig vinden om de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de plannen te beoordelen.

“Het plan is volgens mij achter het bureau bedacht en niet in de praktijk beoordeeld. Van de overstroming in juli 2021 heb ik geleerd, dat de bewoners in deze regio beter wisten hoe zich te beschermen tegen hoog water dan de specialisten van de Veiligheidsregio Limburg-Noord.”

“Omdat er vanuit de overheid alleen maar naar hun eigen portemonnee en het stadscentrum wordt gekeken. Er wordt niet meegedacht met de mensen uit de buurtschappen, die vaak goede ideeën hebben. De inspraakrondes zijn vaak nep, want de beslissingen zijn allang achter het bureau gemaakt. Het ontbreekt totaal aan pragmatische zaken.”

“Weinig uitleg en soms onbegrijpelijke plannen en uitvoering.”

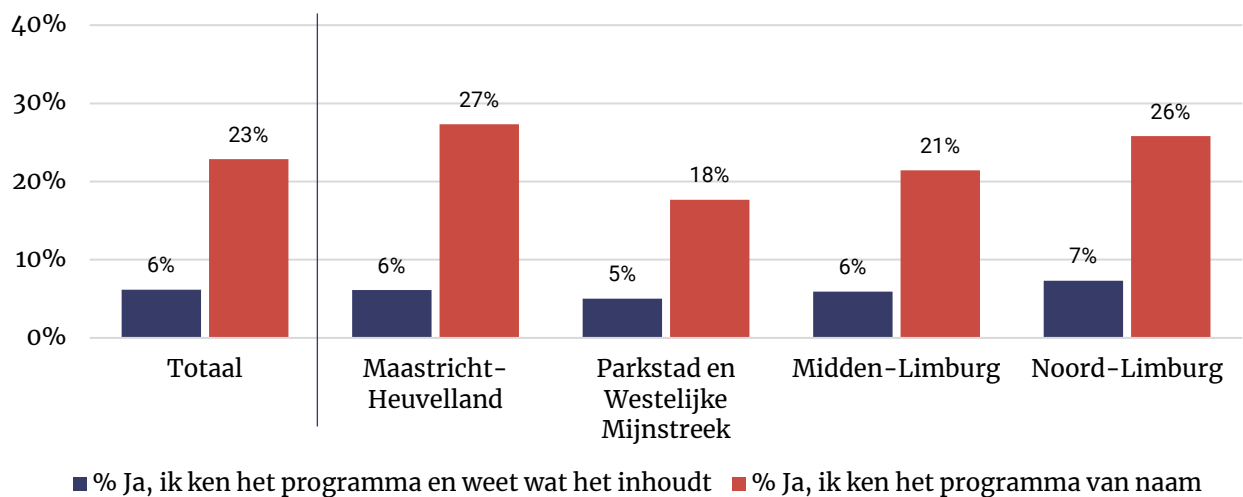
“Er wordt veel verteld waar ik de reikwijdte niet van kan overzien.”

Bekendheid WRL het hoogst in Maastricht-Heuvelland en Noord-Limburg

In werkgebied Maastricht-Heuvelland (27%) en Noord-Limburg (26%) kennen meer inwoners het programma WRL van naam dan in het werkgebied Parkstad en Westelijke Mijnstreek en omgeving (18%). In Midden-Limburg is 21 procent van de inwoners bekend met het programma. Er zijn geen verschillen tussen de werkgebieden wat betreft het percentage inwoners dat het programma kent én weet wat het inhoudt (Figuur 5.3).

Figuur 5.3 – Bekendheid met het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. Naar werkgebied.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

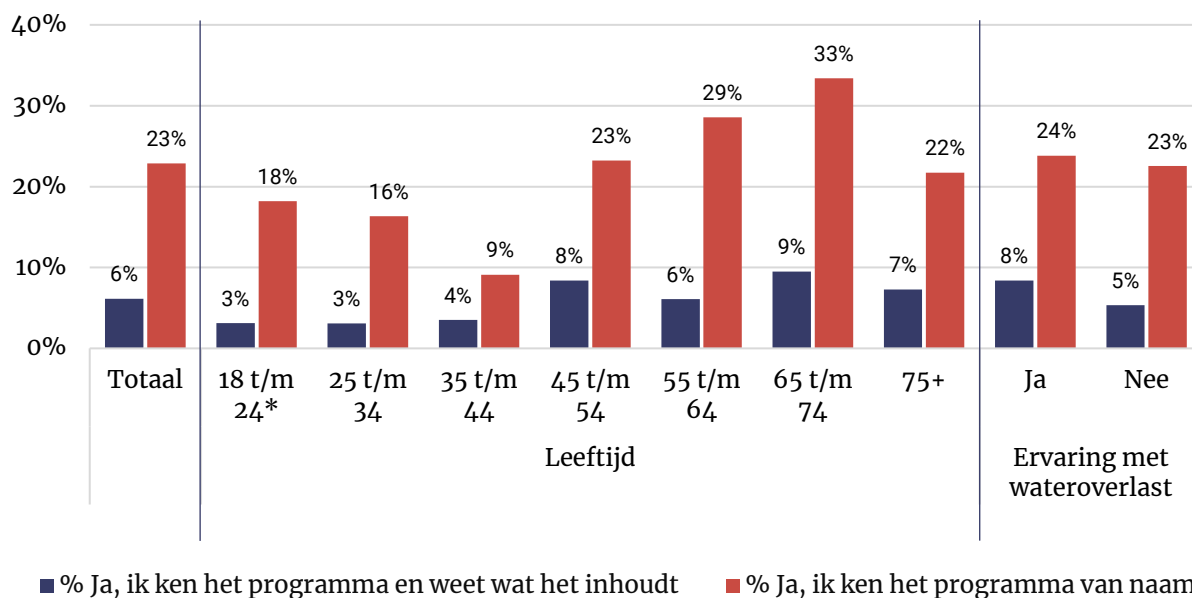
Bekendheid WRL het hoogst onder inwoners van 65-74 jaar, geen verschillen naar ervaring met wateroverlast

Wanneer we bekendheid van het programma WRL afzetten tegen leeftijd en de ervaring met wateroverlast, blijkt dat de 65- t/m 74-jarigen het meest bekend zijn met het programma WRL (33%). De bekendheid is onder Limburgers van 25-34 jaar (16%) en 35-44 jaar (9%) duidelijk lager. Ook de 45- t/m 54-jarigen (23%) en 55- t/m 64-jarigen (29%) kennen het programma vaker van naam dan jongere inwoners. Het percentage inwoners dat het programma kent én weet wat het inhoudt, verschilt niet per leeftijdscategorie (Figuur 5.4).

De bekendheid met het programma WRL laat geen verschil zien tussen inwoners met en zonder ervaring met wateroverlast. Dit geldt zowel voor de naamsbekendheid als de inhoudelijke kennis van het programma.⁹

Figuur 5.4 - Bekendheid met het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. Naar leeftijd en ervaring met wateroverlast.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

* De resultaten voor de leeftijdsgroep 18-24 jaar oud zijn gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=44). De lezer dient deze uitkomsten daarom als indicatief te beschouwen.

5.1.2 Bekendheid websites Wachtnietopwater.nl en Waterklaar.nl

We vroegen aan inwoners of zij de websites Wachtnietopwater.nl en Waterklaar.nl kennen en of ze deze websites ook wel eens hebben bezocht. Hierbij werd steeds een screenshot van de website getoond.

Meeste inwoners niet bekend met Wachtnietopwater.nl

Op de website Wachtnietopwater.nl is informatie te vinden hoe je je kunt voorbereiden op wateroverlast en schade kunt verminderen. Wachtnietopwater.nl is bij ongeveer acht procent van de inwoners bekend. Vier procent van de Limburgers heeft deze website daadwerkelijk bezocht (Figuur 5.5).

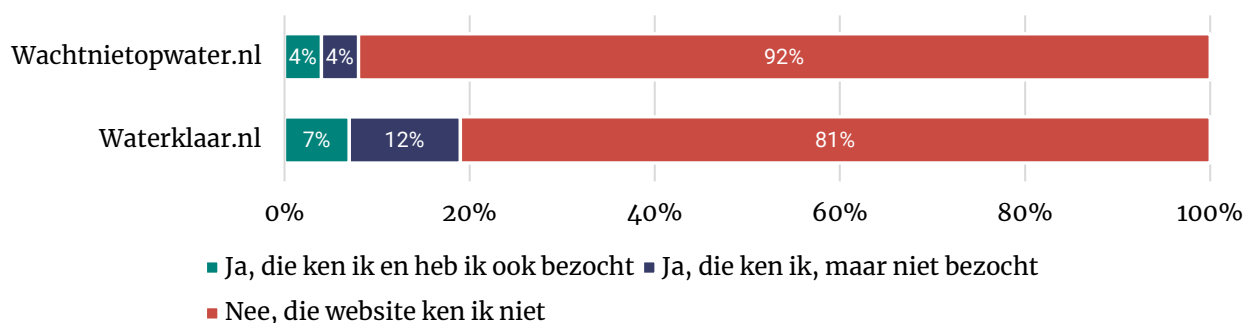
Twee op de tien Limburgers kennen Waterklaar.nl

Een andere website is Waterklaar.nl. Op Waterklaar.nl is informatie te vinden over hoe je je eigen terrein klimaatadaptief kunt inrichten. Zo beperk je overlast door water, droogte en hitte. Waterklaar.nl is bij ongeveer 19 procent van de Limburgers bekend. Zeven procent van de inwoners geeft aan dat ze de website ook hebben bezocht (Figuur 5.5).

⁹ Het verschil in inhoudelijke kennis tussen de groep met en zonder ervaring met wateroverlast (8% vs. 5%) is niet significant.

Figuur 5.5 – Ken je deze website? Zo ja, heb je deze website weleens bezocht?

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Wachtnietopwater.nl is bekender onder inwoners die ooit wateroverlast hebben ervaren

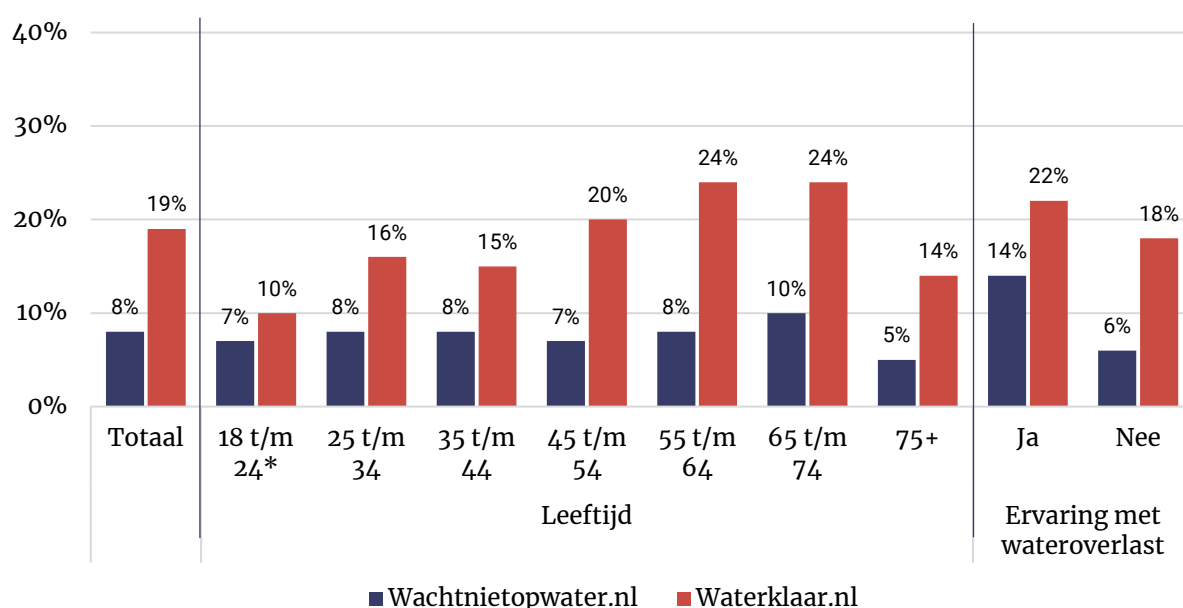
De bekendheid van Wachtnietopwater.nl verschilt niet tussen leeftijdsgroepen (Figuur 5.6). Inwoners van alle leeftijden zijn ongeveer even bekend met de website. Als we een uitsplitsing maken naar ervaring met wateroverlast, zijn er wel verschillen zichtbaar. Van de Limburgers die zelf al een keer wateroverlast hebben meegemaakt, is 14 procent bekend met Wachtnietopwater.nl. De inwoners van Limburg die zelf *geen* wateroverlast hebben meegemaakt, zijn minder bekend met deze website (6%).

Jongere inwoners minder bekend met Waterklaar.nl

De bekendheid van inwoners met de website Waterklaar.nl verschilt tussen leeftijdsgroepen (Figuur 5.6). Limburgers van 18 t/m 34 jaar oud (14%) zijn minder bekend met de website Waterklaar.nl dan 50- t/m 64-jarigen (24%).

Figuur 5.6 – Bekendheid met websites Wachtnietopwater.nl en Waterklaar.nl (% Ja, ik ken de website of ik heb de website bezocht). Naar leeftijd en ervaring met wateroverlast.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

*De resultaten voor de leeftijdsgroep 18-24 jaar oud zijn gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=44). De lezer dient deze uitkomsten daarom als indicatief te beschouwen.

5.2 Informatie over voorbereiden op wateroverlast

In deze paragraaf gaan we in op het zoekgedrag van inwoners voor informatie over hoe ze zich kunnen voorbereiden op wateroverlast. Dit zoekgedrag splitsen we vervolgens uit naar leeftijd, ervaring met wateroverlast, (persoonlijke) risicoperceptie en zorgen over wateroverlast.

Helpt inwoners zoekt informatie op over hoe ze zich kunnen voorbereiden op wateroverlast

Er zijn verschillende plekken waar inwoners informatie kunnen opzoeken over hoe zij zichzelf kunnen voorbereiden op wateroverlast. In totaal geeft 55 procent van de inwoners aan dat zij informatie opzoeken over hoe ze zich kunnen voorbereiden, 45 procent doet dit niet. De top vijf plekken waar men informatie op zoekt om zichzelf voor te bereiden op wateroverlast is:

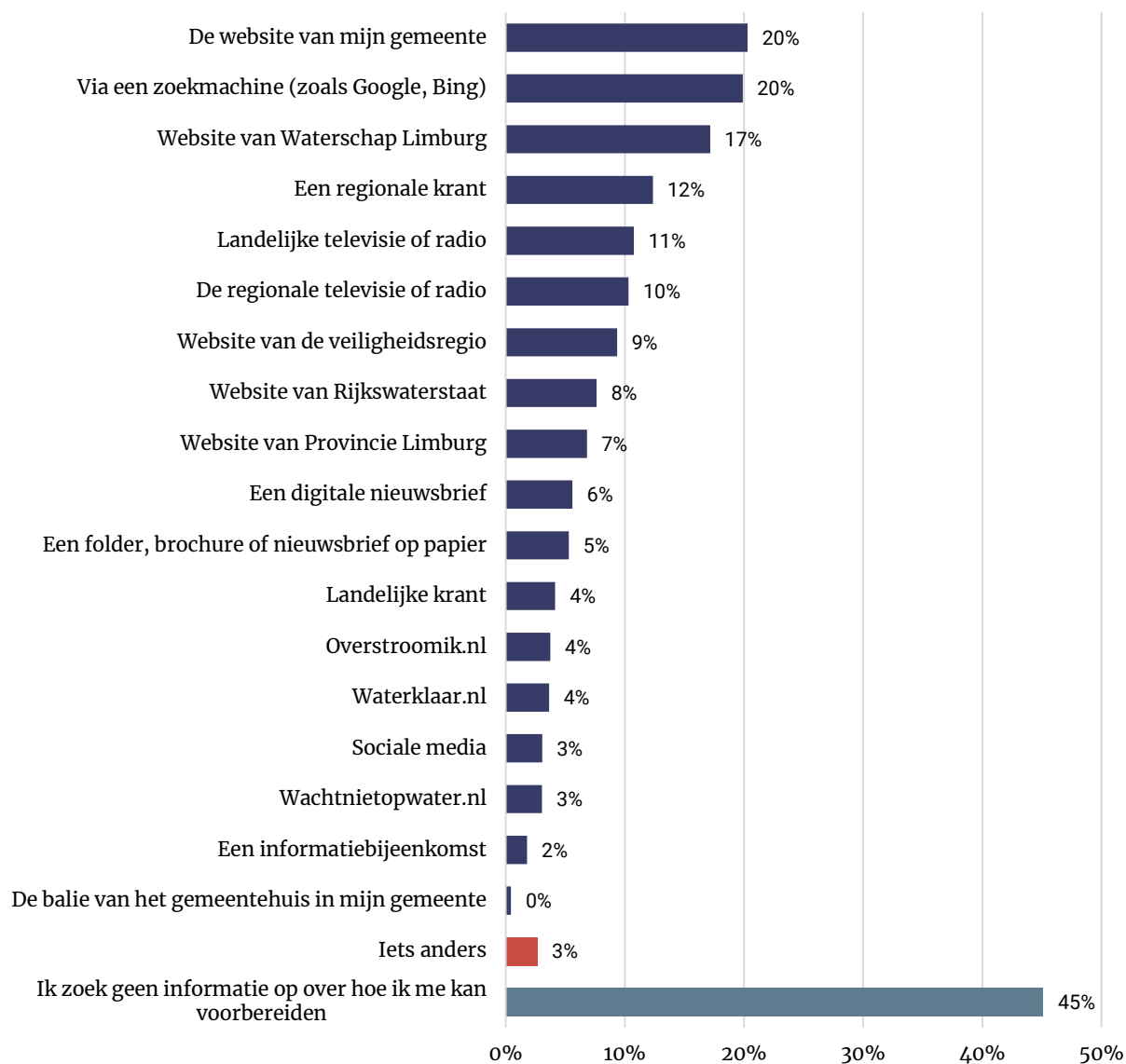
- 1 website van de gemeente (20%);
- 2 via een zoekmachine (zoals Google, Bing) (20%);
- 3 website van Waterschap Limburg (17%);
- 4 regionale krant (12%);
- 5 landelijke televisie of radio (11%).

Via de websites Wachtnietopwater.nl en Waterklaar.nl zoeken respectievelijk 4 en 3 procent van de Limburgers op hoe ze zichzelf kunnen voorbereiden op wateroverlast (Figuur 5.7).

Drie procent van de inwoners van Limburg geeft aan dat zij nog via een andere manier informatie opzoeken. Zo geven een paar inwoners aan dit te doen via ChatGPT of AI en iemand anders noemt de app zuidlimburgveilig.nl. Verder geeft een deel hieraan dat dit niet van toepassing is voor hen, bijvoorbeeld omdat ze in een flat of op een berg wonen.

Negen procent van de inwoners geeft aan dat zij nog op een andere manier informatie willen ontvangen of opzoeken over de manier waarop ze zich kunnen voorbereiden op wateroverlast. Uit de antwoorden blijkt dat men graag informatie wil via een folder en/of huis-aan-huisbrochure. Hier staat soms expliciet bij dat zij dit op papier willen en soms juist via de mail. Ook willen zij graag de informatie op maat, voor hun locatie, en via de gemeente aangeleverd krijgen.

Figuur 5.7 – Waar zoek je informatie over hoe jij jezelf kunt voorbereiden op wateroverlast?
Meerdere antwoorden mogelijk.
 Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Resultaten open link:

Van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld via de open link, geeft 80 procent aan dat zij informatie opzoeken over hoe ze zichzelf kunnen voorbereiden op wateroverlast. De top 5 plekken waar deze inwoners informatie opzoeken is:

1. de website van de gemeente (34%);
2. de website van het Waterschap Limburg (32%);
3. een zoekmachine (26%);
4. Wachtnietopwater.nl (18%);
5. een regionale krant (18%).

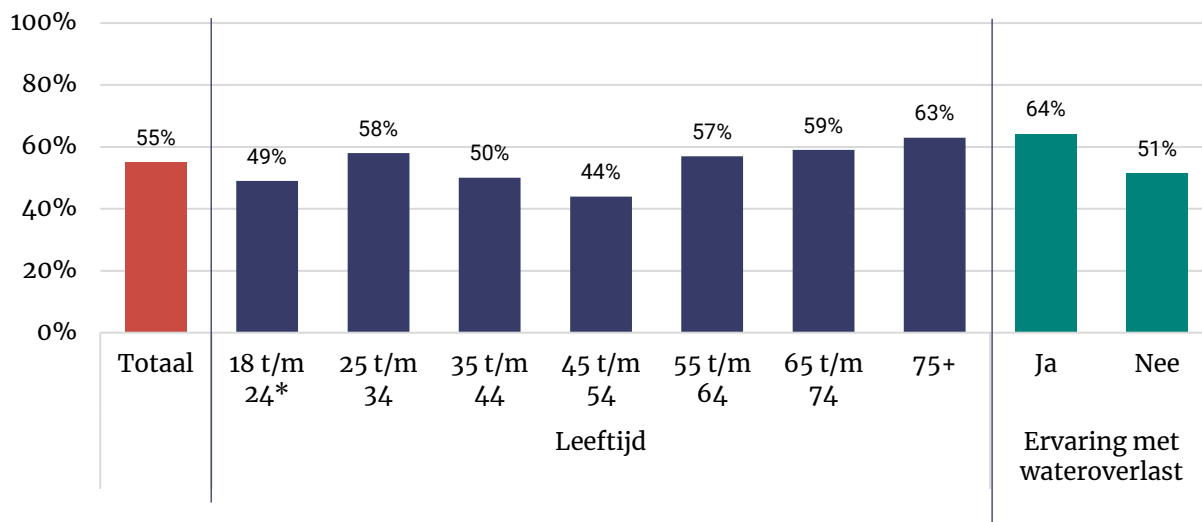
Oudere inwoners zoeken het vaakst informatie op over hoe ze zich kunnen voorbereiden

In totaal zoekt 55 procent van de Limburgers informatie op over hoe ze zichzelf kunnen voorbereiden bij wateroverlast. Uitgesplitst naar leeftijd blijkt dat 75-plussers (63%) het vaakst informatie hebben opgezocht en de 45- t/m 54-jarigen het minst (44%). Hoewel er op het niveau van de zeven leeftijdsgroepen geen verschillen zijn, is dit wel het geval wanneer we deze leeftijdscategorieën samennemen. Zo geven 65-plussers (60%) vaker aan wel informatie op te zoeken dan de 35- t/m 49-jarigen (47%).

Van de inwoners die zelf ervaring hebben met wateroverlast heeft 64 procent informatie opgezocht over hoe ze zichzelf kunnen voorbereiden op wateroverlast. Van de Limburgers zonder ervaring met wateroverlast heeft ongeveer de helft dit gedaan.

Figuur 5.8 – Opzoeken informatie over hoe je jezelf kunt voorbereiden op wateroverlast (% dat op één of meerdere plekken informatie opzoekt). Naar leeftijd en ervaring met wateroverlast.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

* De resultaten voor de leeftijdsgroep 18-24 jaar oud zijn gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=44). De lezer dient deze uitkomsten daarom als indicatief te beschouwen.

75-plussers gebruiken vaker websites van overheden en traditionele media voor informatie

Er zijn verschillen naar leeftijd bij de middelen die Limburgers gebruiken voor informatie over hoe ze zichzelf kunnen voorbereiden op wateroverlast (Tabel 5.1). Inwoners van 75 jaar en ouder kiezen, in vergelijking met Limburgers van 35-44 jaar, vaker voor de websites van decentrale overheden en traditionele media als de regionale tv, radio of krant. De 75-plussers (7%) gebruiken echter minder vaak een zoekmachine als Google of Bing.

Tabel 5.1 - Waar zoek je informatie over hoe jij jezelf kunt voorbereiden op wateroverlast?

Meerdere antwoorden mogelijk. Naar leeftijd.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

	Leeftijdsgroep						
	18-24 (n=44)*	25-34 (n=117)	35-44 (n=105)	45-54 (n=121)	55-64 (n=223)	65-74 (n=319)	75+ (n=128)
Wachtnietopwater.nl	3%	5%	2%	2%	3%	3%	3%
Waterklaar.nl	5%	6%	5%	1%	4%	2%	3%
Overstroomik.nl	9%	9%	2%	4%	2%	2%	0%
De website van mijn gemeente	10%	23%	14%	19%	20%	22%	33%
Website van Waterschap Limburg	15%	17%	9%	14%	18%	19%	30%
Website van de veiligheidsregio	8%	10%	4%	9%	12%	11%	10%
Website van Rijkswaterstaat	15%	6%	6%	6%	8%	9%	7%
Website van Provincie Limburg	8%	6%	2%	7%	6%	8%	12%
Landelijke televisie of radio	4%	11%	6%	8%	12%	14%	16%
De regionale televisie of radio	8%	7%	6%	10%	9%	15%	19%
Landelijke krant	7%	3%	5%	3%	5%	4%	4%
Een regionale krant	7%	8%	8%	7%	14%	17%	27%
De balie van het gemeentehuis in mijn gemeente	0%	1%	1%	0%	1%	0%	0%
Een folder, brochure of nieuwsbrief op papier	2%	6%	4%	4%	3%	10%	7%
Een digitale nieuwsbrief	0%	6%	5%	5%	7%	7%	6%
Een informatiebijeenkomst	3%	1%	2%	2%	1%	2%	3%
Sociale media	5%	4%	5%	4%	3%	1%	0%
Via een zoekmachine (zoals Google, Bing)	21%	22%	23%	15%	24%	21%	7%
Op een andere manier	4%	1%	3%	1%	3%	4%	3%

	Leeftijdsgroep						
	18-24 (n=44)*	25-34 (n=117)	35-44 (n=105)	45-54 (n=121)	55-64 (n=223)	65-74 (n=319)	75+ (n=128)
Ik zoek geen informatie op over hoe ik me kan voorbereiden	51%	42%	50%	56%	43%	41%	37%

*De kleuren in de tabel geven aan wat de significante verschillen tussen de groepen zijn. De groepen die blauw gekleurd zijn, hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

* De resultaten voor de leeftijdsgroep 18-24 jaar oud zijn gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=44). De lezer dient deze uitkomsten daarom als indicatief te beschouwen.

Meer inwoners met hoge risicoperceptie zoeken informatie op over mogelijke voorbereiding

Inwoners die denken dat de kans dat ze zelf wateroverlast meemaken (heel) groot is, zoeken meer informatie op over hoe ze zich kunnen voorbereiden op wateroverlast dan inwoners met een lage risicoperceptie (66% tegenover 49%, zie Tabel 5.2). Ook tussen zorgen over wateroverlast en het opzoeken van informatie is er sprake van samenhang. Het percentage inwoners dat zich enige of veel zorgen maakt over wateroverlast zoekt, in vergelijking met inwoners geen tot weinig zorgen, meer informatie op over het voorbereiden op wateroverlast (68% t.o.v. 47%).

Tabel 5.2 – Informatie opzoeken over voorbereiden X Risicoperceptie en Zorgen over wateroverlast.
Basis: inwoners van Limburg (n in tabel).

	Risicoperceptie persoonlijk*		Zorgen over wateroverlast	
	Lage risicoperceptie (n=635)	Hoge risicoperceptie (n=152)	Helemaal geen of niet zoveel zorgen over wateroverlast (n=309)	Enige of veel zorgen over wateroverlast (n=264)
Zoekt wel informatie op over voorbereiden op wateroverlast	49%	66%	47%	68%
Zoekt geen informatie op over voorbereiden op wateroverlast	51%	34%	53%	33%

*De kleurtjes in de tabel geven aan wat de significante verschillen tussen de groepen zijn. De groepen die blauw gekleurd zijn hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

*Risicoperceptie is gebaseerd op de volgende vraag: Hoe groot is volgens jou de kans dat jij zelf wateroverlast meemaakt binnen nu en 5 jaar? (Lage risicoperceptie = kans is (heel) klein, hoge risicoperceptie = kans is (heel) groot). In de tabel zijn de categorieën 'niet klein/niet groot' (n=236) en 'weet ik niet' (n=34) niet getoond.

5.3 Informatie over dreigende wateroverlast

Informatie over dreigende wateroverlast vindt plaats door waterschappen, veiligheidsregio's en het Rijk. Dit heet ook wel crisiscommunicatie. Deze communicatievorm valt niet binnen de verantwoordelijkheid van het programma WRL. Via Waterschap Limburg werkt WRL aan de ontwikkeling van een 'early warning system' voor een vroegtijdige, professionele inschatting van (dreigende) wateroverlast. Daarom hebben we aan inwoners gevraagd hoe zij geïnformeerd willen worden over dreigende wateroverlast. Daar gaat deze paragraaf over.

Communicatie over dreigende wateroverlast liefst via regionale televisie of radio of pushbericht

De overheid kan inwoners op verschillende manieren informeren en waarschuwen bij de dreiging van wateroverlast. Twee kanalen springen er duidelijk uit: de regionale televisie of radio (60%) en een direct bericht op de telefoon, zoals een SMS of NL-Alert. Dit zijn voor een meerderheid van de Limburgers de gewenste kanalen (Figuur 5.9). Daarnaast geeft 30 procent van de inwoners de voorkeur aan informatie via de website van de gemeente en 26 procent via een brief in de brievenbus. Daarna volgt een middengroep van kanalen die door ongeveer een zesde van de Limburgers wordt genoemd: de website van Waterschap Limburg, de website van de veiligheidsregio, sirenes, geluidswagen en e-mail en een bericht in de Whatsapp-buurtpreventieapp. Negen procent wil via Wachtnietopwater.nl geïnformeerd worden over dreigende wateroverlast.

Figuur 5.9 – Hoe wil jij geïnformeerd worden over dreigende wateroverlast? Meerdere antwoorden mogelijk.
Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Leeftijd

Er zijn verschillen tussen leeftijdsgroepen bij de informatievoorkeuren bij dreigende wateroverlast:

- Inwoners van 65-plus (48%) willen minder dan jongere inwoners (tussen 62% en 65%) een pushbericht op hun telefoon ontvangen.
- De voorkeur voor een waarschuwing via sirenes is het hoogst bij 25- t/m 34-jarigen (29%).
- De voorkeur voor informatie en waarschuwingen via een brief is het hoogst bij inwoners van 25 t/m 34 jaar oud (36%) en 35 t/m 44 jaar oud (34%).

Ervaring met wateroverlast

Inwoners die al eens eerder wateroverlast hebben meegemaakt willen, in vergelijking met inwoners zonder een eerdere ervaring met wateroverlast, vaker geïnformeerd worden via:

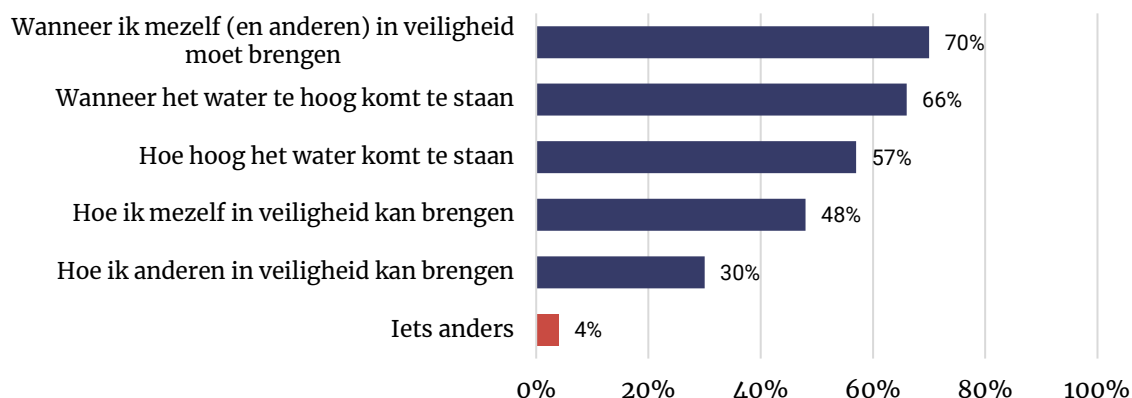
- de website van de gemeente (35% t.o.v. 28%);
- de app Waterstand Limburg (15% t.o.v. 8%);¹⁰
- via een pushbericht op de telefoon (65% t.o.v. 57%).

Zeven op de tien inwoners willen weten op welk moment ze zichzelf (en anderen) in veiligheid moeten brengen als ze gewaarschuwd worden voor wateroverlast (Figuur 5.10). Twee op de drie Limburgers willen weten wanneer het water te hoog komt te staan. Hoe hoog het water komt te staan, wil 57 procent weten. Bijna de helft van de inwoners van Limburg (48%) wil weten hoe ze zichzelf in veiligheid kunnen brengen bij een waarschuwing over wateroverlast. Tot slot willen drie op de tien inwoners weten hoe ze anderen in veiligheid kunnen brengen. Vier procent geeft aan dat ze nog iets anders willen weten. Deze inwoners willen vooral weten hoe lang de wateroverlast naar verwachting zal duren. Ook zijn meerdere inwoners benieuwd naar hoe ze anderen kunnen helpen. Ook wil men graag weten waar ze naar toe moeten om zichzelf in veiligheid te brengen. Tot slot geven meerdere inwoners aan dat dit niet van toepassing is voor hen.

¹⁰ Hierbij speelt mogelijk mee dat inwoners die zelf al eens wateroverlast hebben meegemaakt, wellicht bekender zijn met de app en er daarom een sterkere voorkeur voor hebben.

Figuur 5.10 – Kan je aangeven wat je precies wilt weten als je gewaarschuwd wordt over wateroverlast? Meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Inwoners die eerder wateroverlast hebben ervaren meer behoefte aan informatie over wanneer het water te hoog komt te staan en hoe hoog

Er zijn verschillen tussen leeftijdsgroepen als het gaat om de soort informatie die ze precies willen ontvangen:

- Inwoners tot 55 jaar hebben, in vergelijking met oudere inwoners, een grotere voorkeur voor informatie over hoe ze zichzelf en anderen in veiligheid kunnen brengen.
- De voorkeur voor informatie over wanneer jezelf (en anderen) in veiligheid moet brengen is het grootst onder 25- t/m 34-jarigen en 35- t/m 44-jarigen.
- Inwoners tot 65 jaar hebben, in vergelijking met oudere inwoners, een grotere voorkeur voor informatie over wanneer het water te hoog komt te staan.

Ook is er sprake van een andere informatiebehoefte op basis van een eerdere ervaring met wateroverlast. Inwoners die zelf eerder wateroverlast hebben meegemaakt, willen vaker worden gewaarschuwd dan inwoners die het niet zelf eerder hebben meegemaakt over: *wanneer* het water hoog komt te staan (73% t.o.v. 64%) en *hoe hoog* het water komt te staan (65% t.o.v. 55%).

Tabel 5.3 - Kan je aangeven wat je precies wilt weten als je gewaarschuwd wordt over wateroverlast? Meerdere antwoorden mogelijk. Naar leeftijd en ervaring met wateroverlast.
 Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

	Leeftijdsgroep							Ervaring met wateroverlast	
	18-24 (n=44)*	25-34 (n=117)	35-44 (n=105)	45-54 (n=121)	55-64 (n=223)	65-74 (n=319)	75+ (n=128)	Ja	Nee
Hoe ik mezelf in veiligheid kan brengen	73%	81%	60%	49%	32%	29%	29%	52%	47%
Hoe ik anderen in veiligheid kan brengen	40%	54%	37%	26%	21%	18%	18%	27%	31%
Wanneer ik mezelf (en anderen) in veiligheid moet brengen	71%	81%	80%	69%	70%	62%	53%	67%	71%
Wanneer het water te hoog komt te staan	72%	81%	69%	75%	68%	52%	47%	73%	64%
Hoe hoog het water komt te staan	61%	55%	63%	59%	59%	54%	53%	65%	55%
Iets anders	0%	5%	4%	3%	5%	5%	8%	5%	4%

*De kleuren in de tabel geven aan wat de significante verschillen tussen de groepen zijn. De groepen die blauw gekleurd zijn, hebben een significant hogere score dan de groepen die roze gekleurd zijn.

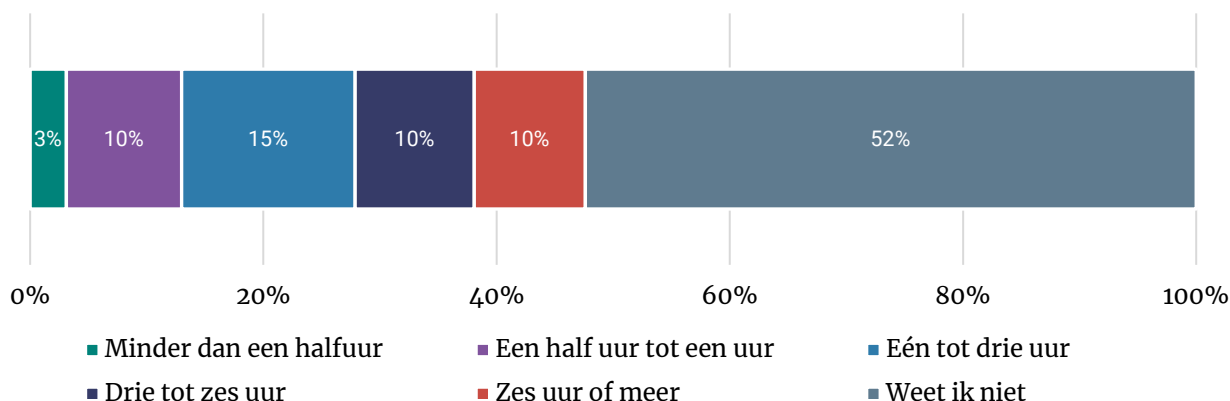
*De resultaten voor de leeftijdsgroep 18-24 jaar oud zijn gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen (n=44). De lezer dient deze uitkomsten daarom als indicatief te beschouwen.

Meeste inwoners weten niet hoeveel tijd ze nodig hebben voor voorbereiding op wateroverlast

Iets minder dan de helft van de Limburgers (48%) kan een inschatting geven hoeveel tijd zij nodig hebben om zich voor te bereiden op wateroverlast. De mediane voorbereidingstijd die Limburgers nodig hebben is drie uur. Een zeer klein deel van de Limburgers (3%) geeft aan dat zij minder dan een halfuur nodig hebben om zich voor te bereiden op wateroverlast (Figuur 5.11). Bijna een op de zes inwoners (15%) heeft hier één tot drie uur voor nodig. Een op de vijf inwoners (20%) heeft minimaal drie uur nodig om zich voor te bereiden op wateroverlast. Meer dan de helft (52%) weet niet hoeveel tijd ze nodig hebben om zich voor te bereiden op wateroverlast.

Figuur 5.11 – Hoeveel tijd heb je nodig om je voor te bereiden op wateroverlast?

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

Werkgebied

Er zijn weinig verschillen tussen de werkgebieden als het gaat om de tijd die inwoners nodig hebben om zich voor te bereiden op wateroverlast. Het enige verschil is dat de ingeschatte voorbereidingstijd in Noord-Limburg hoger ligt dan in Parkstad en Westelijke Mijnstreek. Er zijn in Noord-Limburg namelijk meer inwoners dan in Parkstad en Westelijke Mijnstreek die zes uur of meer nodig hebben (14% t.o.v. 6%) en juist minder inwoners die genoeg hebben aan een halfuur tot een uur voorbereidingstijd (7% t.o.v. 14%).

Leeftijd

De oudste inwoners (65-plus) geven aan minder tijd nodig te hebben om zich voor te bereiden op wateroverlast dan de jongste inwoners (18 t/m 34 jaar). Van de 65-plussers heeft 5 procent genoeg aan minder dan een halfuur, bij 18-34-jarigen ligt dit aandeel lager (1%). Daartegenover staat dat er juist meer 18-34-jarigen dan 65-plussers zijn die minimaal zes uur nodig hebben (14% t.o.v. 6%).

Het aandeel inwoners dat niet weet hoeveel voorbereidingstijd ze nodig hebben, ligt bij oudere inwoners (50-plus) wel hoger dan bij jongere inwoners (18 t/m 49 jaar): respectievelijk 57% tot 62% tegenover 43% tot 44%.

Meeste inwoners worden liever te vaak gewaarschuwd dan verrast door wateroverlast

We vroegen aan inwoners wat zij ervan zouden vinden als zij een waarschuwing ontvangen voor dreigende wateroverlast en zich hierop voorbereiden, maar er vervolgens toch geen wateroverlast is geweest. Bijna zeven op de tien inwoners (68%) geven aan dit niet erg te vinden. Zij worden liever te vaak gewaarschuwd dan dat ze het risico lopen op wateroverlast (Figuur 5.12). Ongeveer één op de vijf inwoners (19%) vindt het niet erg om onterecht een waarschuwing te krijgen, maar wachten de volgende keer wel langer met voorbereidingen. Tot slot geeft 13 procent aan dat zij de waarschuwing de volgende keer minder vertrouwen.

Figuur 5.12 – Er is toch geen wateroverlast geweest. Wat zou je hiervan vinden?

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

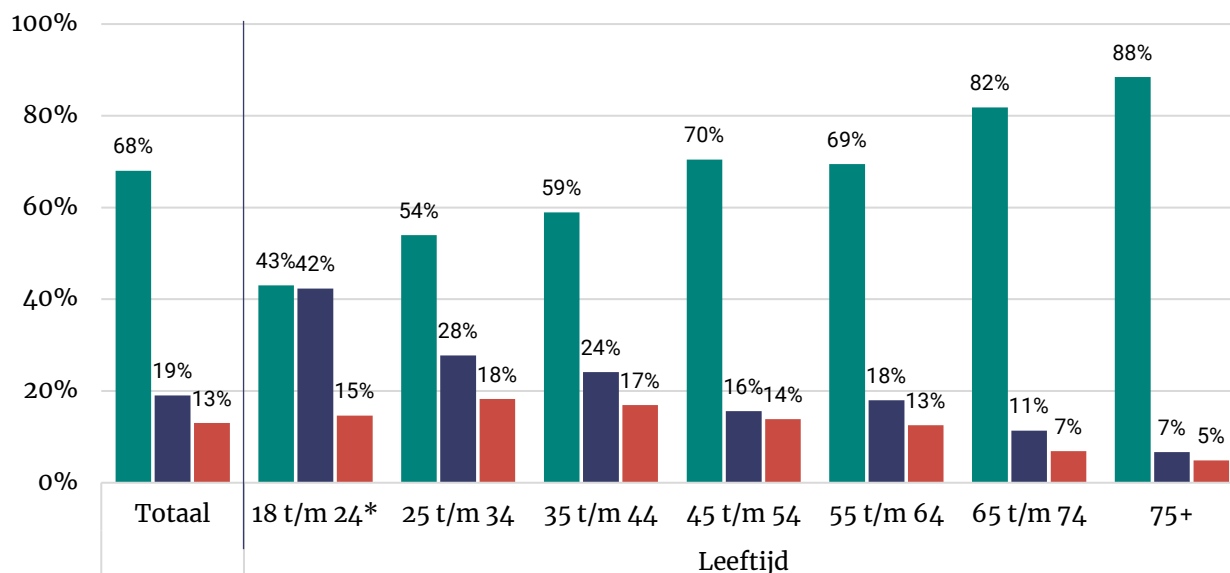

Oudere inwoners minder moeite met onterechte waarschuwing voor dreigende wateroverlast

Oudere inwoners vinden het minder erg als zij onterecht worden gewaarschuwd voor dreigende wateroverlast dan jongere inwoners. Van de 18- t/m 24-jarigen geeft 43 procent aan het niet erg te vinden en liever te vaak te worden gewaarschuwd. Dit loopt gradueel op tot 88 procent van de 75-plussers. Daarnaast schaadt een onterechte waarschuwing voor wateroverlast minder vaak het vertrouwen van oudere inwoners in zulke waarschuwingen. Bij de 25- t/m 34-jarigen is het percentage dat aangeeft de volgende keer de waarschuwing niet te vertrouwen het hoogst (18%). Dit wijkt af van de 65- t/m 74-jarigen (7%) en 75-plussers (5%).

Figuur 5.13 - Er is toch geen wateroverlast geweest. Wat zou je hiervan vinden? Naar leeftijd.

Basis: inwoners van Limburg (n = 1.057).

- Ik vind dit niet erg. Ik word liever te vaak gewaarschuwd dan dat ik het risico loop op wateroverlast.
- Ik vind het niet erg dat dit kan gebeuren. De volgende keer wacht ik wel langer met voorbereidingen.
- Ik vertrouw de waarschuwing de volgende keer minder.

A Bijlagen

A.1 Overzicht respons

Tabel A.1 – Overzicht respons naar persoonskenmerken (geslacht, leeftijd, opleiding en werkgebied)

Kenmerk	Aantal (ongewogen)	% Ongewogen
Geslacht		
Man	551	52%
Vrouw	503	48%
Anders/onbekend	2	0%
Leeftijd		
18 t/m 24 jaar	44	4%
25 t/m 34 jaar	117	11%
35 t/m 44 jaar	105	10%
45 t/m 54 jaar	121	11%
55 t/m 64 jaar	223	21%
65 t/m 74 jaar	319	30%
75+	128	12%
Opleiding		
Laag	170	16%
Midden	408	39%
Hoog	479	45%
Werkgebied		
Maastricht-Heuvelland	264	25%
Parkstad en Westelijke Mijnstreek	363	34%
Midden-Limburg	93	9%
Noord-Limburg	337	32%

A.2 Uitkomsten open link

Tabel A.2 – Heb jij, of heeft iemand in jouw buurt, wateroverlast meegemaakt? Uitkomsten open link.
Basis: inwoners van Limburg (n = 543).

	%
Ja, ik heb zelf wateroverlast meegemaakt	69%
Ja, iemand in mijn buurt heeft wateroverlast meegemaakt	28%
Nee	16%

Tabel A.3 – Hoe groot is volgens jou de kans dat Limburg in de komende vijf jaar opnieuw te maken krijgt met wateroverlast? Hoe groot is volgens jou de kans dat jij zelf wateroverlast meemaakt binnen nu en 5 jaar? Basis: inwoners van Limburg (n = 543).

	Limburg	Persoonlijk
(Heel) klein	5%	21%
Niet klein/niet groot	12%	23%
(Heel) groot	78%	51%
Weet ik niet	6%	5%

Tabel A.4 – Maak jij je zorgen over wateroverlast in je eigen omgeving?
Basis: inwoners van Limburg (n = 543).

	%
Helemaal geen zorgen	6%
Niet zoveel zorgen	19%
Enige zorgen	40%
Veel zorgen	34%
Weet ik niet	1%

Tabel A.5 – Wat doe je nu al zelf om voorbereid te zijn op wateroverlast?
Basis: inwoners van Limburg (n = 543).

	%
Neemt één of meerdere maatregelen	86%
Neemt geen maatregelen	14%

Tabel A.6 – Wil je hulp ontvangen vanuit de overheid om jezelf voor te bereiden op wateroverlast?*Basis: inwoners van Limburg (n = 543).*

	%
Ja, met informatie over wat er allemaal mogelijk is om mezelf goed voor te bereiden	35%
Ja, met een vergoeding van de kosten of een gedeelte daarvan	38%
Ja, met persoonlijk advies bij het kiezen wat ik zelf het beste kan doen	28%
Ja, met hulp bij de uitvoering	25%
Ja, op een andere manier, bijvoorbeeld...	22%
Nee, ik heb geen hulp nodig	24%

Tabel A.7 – Ken je het programma Waterveiligheid en Ruimte in Limburg?*Basis: inwoners van Limburg (n = 543).*

	%
Ja, ik ken het programma en weet wat het inhoudt	23%
Ja, ik ken het programma van naam	26%
Nee, ik ken het programma niet, maar ik wil er wel meer over weten	37%
Nee, ik ken het programma niet en ik wil er ook niet meer over weten	14%

Tabel A.8 – Waar zoek je informatie over hoe jij jezelf kunt voorbereiden op wateroverlast?

	%
Ik zoek geen informatie op over hoe ik me kan voorbereiden	20%
Wachtnietopwater.nl	18%
Waterklaar.nl	12%
Overstroomik.nl	10%
De website van mijn gemeente	34%
Website van Waterschap Limburg	32%
Website van de veiligheidsregio	16%
Website van Rijkswaterstaat	13%
Website van Provincie Limburg	9%
Landelijke televisie of radio	14%
De regionale televisie of radio	16%
Landelijke krant	5%
Een regionale krant	18%
De balie van het gemeentehuis in mijn gemeente	2%
Een folder, brochure of nieuwsbrief op papier	8%
Een digitale nieuwsbrief	14%
Een informatiebijeenkomst	8%
Sociale media	5%

Via een zoekmachine (zoals Google, Bing)	26%
Ergens anders	9%

Contactgegevens

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 - 200 52 00

KVK-nummer 08198802

nl-info-publiek@ipsos.com

www.ipsos-publiek.nl

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 - 308 48 00

nl-info-publiek@ipsos.com

www.ipsos-publiek.nl